

Generativní umělá inteligence v ČR

2024

Základní zpráva z výzkumu

**SVĚTOVÝ PROJEKT O INTERNETU
ČESKÁ REPUBLIKA**

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Katedra sociologie

**Petr Lupač
Jakub Vašák
Ondřej Voznička
Jakub Janouš
Pavel Farkas**

Představení projektu a použitých dat

Světový projekt o internetu (angl. *World Internet Project*, zkr. WIP) je ojedinělá celosvětová výzkumná aktivita zaměřená na zkoumání rozšíření a vlivu informačních a komunikačních technologií (počítačů, internetu a příbuzných technologií) ve společnosti. Projekt je koordinovaný **Centrem pro digitální budoucnost** při *USC Annenberg School for Communication and Journalism* v USA. První šetření proběhlo roku 1999 v Singapuru, USA a Itálii, v současnosti je do projektu zapojeno přes třicet zemí ze šesti kontinentů. V prvních dvou dekádách projektu byl kladen důraz na vytváření mezinárodně srovnatelných dat o rozšíření, užívání, postojích a vlivu internetu na jedince, domácnosti a společnost. V posledních letech k tomuto cíli přibýlo podrobnější sledování vybraných témat pomocí tzv. modulů. Výzkumná komunita Světového projektu o internetu vidí v rozšíření tzv. generativní umělé inteligence (dále jako AI) podobný potenciál společenského významu, jako tomu bylo při rozšíření internetu a mobilních telefonů. Proto byl v roce 2023 vytvořen modul (dále jako AI modul) umožňující vytvořit mezinárodně srovnatelná data o rozšíření, užívání, postojích a vlivu generativní umělé inteligence. Tato zpráva představuje základní výsledky z českého šetření využívajícího rozšířenou verzi AI modulu, který proběhl během léta 2024. Pokud zde mluvíme o AI, máme tím na mysli vždy generativní AI.

Tato zpráva vychází z reprezentativního dotazníkového šetření realizovaného v ČR v červnu až červenci 2024. Sběr dat, zprostředkovaný agenturou **NMS Market Research**, probíhal prostřednictvím online rozhovorů metodou CAWI (*computer-assisted web interviewing*). Cílovou skupinou, pro kterou je výzkum reprezentativní, byla populace ČR starší 18 let, která použila internet alespoň jedenkrát v posledních 3 měsících. Výběr respondentů do vzorku probíhal prostřednictvím náhodného výběru z Českého národního panelu, s oporou nastavení kvót dle **údajů ČSÚ z roku 2023**. Sledované kvóty zahrnovaly pohlaví, věk (6 kategorií), vzdělání (4 kategorie), velikost místa bydliště (5 kategorií) a kraj (14 kategorií). K volbě online sběru dat jsme přistoupili s ohledem na fakt, že podle dat ČSÚ z roku 2023 je v ČR v populaci starší 18 let 86 % uživatelů internetu, přičemž neuživatelé se koncentrují ve věkové skupině 65+ (představují tři čtvrtiny populace neuživatelů). Výsledné údaje za online populaci tak lze interpretovat jako velmi dobře vypovídající o celé populaci ČR v produktivním věku.

S ohledem na očekávané množství uživatelů AI v ČR jsme celé šetření rozdělili do dvou fází tak, abychom v první fázi získali reprezentativní soubor za online populaci ČR 18+ a v druhé fázi dosbírali reprezentativní data pouze od uživatelů AI v ČR kvůli možnosti detailnějších analýz. V první fázi sběru dat bylo náhodným výběrem rozesláno 3 850 pozvánek, z toho do dotazníku vstoupilo 806 respondentů. Kompletní dotazník vyplnilo 733 respondentů, 23 bylo vyřazeno na základě krátké doby vyplňování, inkonzistence v odpovědích a straightliningu. Celkem tedy do analýzy vstoupilo z první vlny sběru dat 710 respondentů. V druhé fázi bylo obesláno 14 159 respondentů s prvními dvěma otázkami (povědomí o AI a užívání AI), přičemž byla stále sledována reprezentativita souboru respondentů stejně jako v první fázi. Otázka na užívání AI sloužila jako screenovací, celkem po kontrole na dobu vyplňování, inkonzistence v odpovědích a straightlining vstoupilo do analýzy 811 českých uživatelů AI.

V této zprávě tedy využíváme především tři soubory respondentů. V případě prvních dvou otázek (povědomí a užívání) využíváme celý soubor 4050 respondentů, u nichž známe také základní sociodemografické údaje. U dalších otázek, pokud referujeme o celé online populaci 18+, využíváme základní reprezentativní soubor z první fáze o velikosti 710 respondentů. Pokud zpracováváme otázky, které se pokládaly pouze uživatelům AI, využíváme celý soubor uživatelů o velikosti 963 respondentů (152 z první fáze a 811 z druhé fáze sběru). Jestliže jsme třídili populaci podle nejvyššího dosaženého vzdělání, z analýzy jsme vyřadili studující, protože u nich není nejvyšší dosažené vzdělání zatím určené.

Tato zpráva byla vytvořena v rámci zastřešujícího projektu Specifického vysokoškolského výzkumu 2024 – 260671 řešeného na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Odkazujte jako:

Lupač, P., Vašák, J., Voznička, O., Janouš, J. & Farkas, P. (2025). *Umělá inteligence v ČR 2024: Základní zpráva z výzkumu*. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

http://www.worldinternetproject.net/files/_193_report_wip_czr2014_v1.pdf

Veškeré dotazy ohledně této zprávy, podrobnějších výsledků nebo českého zastoupení Světového projektu o internetu směřujte na kontaktní osobu za Českou republiku:

PhDr. Mgr. Petr Lupač, Ph.D.

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Katedra sociologie
nám. Jana Palacha 2, 11638 Praha 1

Tel.: +420221619680 (sekretariát)

Web: <http://sociologie.ff.cuni.cz/node/177>

E-mail: petr.lupac@ff.cuni.cz

Obsah

Představení projektu a použitých dat	2
Obsah	4
Nejdůležitější zjištění	5
I. Povědomí o generativní AI	9
II. Rozšíření generativní AI	14
III. Postoje ke generativní AI	17
IV. Generativní AI a děti	23
V. Čeští uživatelé AI: činnosti a hodnocení přínosu z užívání AI	30
VI. Neuživatelé generativní AI	38
VII. Vnímaná obtížnost užívání AI	42

Nejdůležitější zjištění

Povědomí o generativní umělé inteligenci

- 17 % respondentů doposud nikdy neslyšelo o generativní umělé inteligenci (AI).
- Dvě třetiny populace o AI slyšelo, ale mají o ní jen povrchní znalosti.
- Vyšší povědomí o AI mají muži, nejmladší části populace, lidé s dokončeným terciárním vzděláním a lidé z vyšších vrstev.
- Nejčastějšími zdroji informací o AI jsou odborníci na internetu a spolužáci či kolegové v práci.
- Nejčastějšími zdroji informací o AI mezi lidmi se základním vzděláním nebo výučním listem jsou masová a sociální média, nejdůležitějšími zdroji jsou však v této skupině specializované AI weby a členové rodiny.
- Pro nejmladší část populace (do 30 let) patří mezi nejčastěji zmiňované i vůbec nejdůležitější zdroje informací o AI lidé z práce či ze školy, blízcí kamarádi a sociální média.
- U nejstarší části populace (60+) jsou nejčastějšími i nejdůležitějšími zdroji informací o AI masová média a rodina.

Rozšíření generativní umělé inteligence v populaci

- Alespoň občas využívá AI pětina celé dospělé populace ČR (tj. čtvrtina online populace).
- 15 % online populace AI vyzkoušelo, ale dále ji nepoužívá – to je v přepočtu cca milion lidí.
- Frekvence užívání AI je nejvyšší mezi mladými do 30 let, kde ji alespoň občas využívá třetina lidí, a naopak klesá s věkem – ve věkové skupině 60+ ji nikdy nevyužilo 84 % populace.
- AI častěji používají muži, vysokoškolsky vzdělaní lidé a lidé z vyšších vrstev.
- Alespoň občas AI používá sedm z deseti studentů starších 18 let.
- Odborná nemanuální povolání a pracovníci v digitálních profesích využívají AI častěji než ostatní zaměstnanci; nejméně ji využívají manuální pracovníci.

Postoje ke generativní umělé inteligenci

- Pětina respondentů věří, že AI zlepší kvalitu života, třetina naopak očekává negativní dopady.
- Polovina respondentů má obavy, že AI může být využita k monitorování soukromí.
- Čtvrtina respondentů se obává, že AI způsobí masovou nezaměstnanost.
- 16 % české online populace (což odpovídá cca 1,2 milionu osob) se obává, že je v práci nahradí AI, přičemž největší nejistotu mají ti, kteří ji vyzkoušeli, ale přestali používat.
- Mladší lidé, vysokoškolsky vzdělaní a pravidelní uživatelé vnímají AI optimističtěji než starší a méně vzdělané skupiny.
- Čtvrtina respondentů si myslí, že lidé, kteří se AI nenaučí ovládat, budou mít v budoucnu problémy. Nejvýrazněji tento názor zastávají uživatelé AI, provozní pracovníci ve službách a studenti.
- Každý pátý respondent souhlasí s tvrzením, že rozvoj AI by mohl znamenat konec lidstva – tento postoj není závislý na věku ani vzdělání, ale oslabuje ho časté užívání AI.
- Čtvrtina populace si myslí, že AI je možné regulovat, jen desetina si myslí opak, zbytek je nerozhodnutý.

Generativní umělá inteligence a děti

- Více než polovina populace nesouhlasí s tím, aby děti měly volný přístup k AI; souhlas vyjádřila pouze čtvrtina.
- Zkušenost s AI zásadně ovlivňuje postoj k jejímu užívání dětmi – mezi uživateli souhlasí s přístupem dětí k AI více než polovina, zatímco mezi neuživateli jen každý šestý.
- S rostoucím vzděláním přibývá těch, kteří podporují využívání AI dětmi, zatímco s rostoucím věkem tento podíl klesá.
- Tři čtvrtiny respondentů se obávají, že AI zvyšuje závislost dětí na technologiích, dvě třetiny věří, že negativně ovlivňuje schopnost učení a kritické myšlení.
- Více než polovina populace souhlasila s tím, že AI dětem bere zábavnou část řešení problémů a umožňuje jim přístup k nevhodným informacím.
- Jako přínosnou pro děti vidí AI nejčastěji uživatelé a lidé s vysokoškolským vzděláním: cca 80–90 % respondentů z těchto skupin vidí AI jako nástroj pro snadnější přístup k informacím, pomocníka s domácími úkoly, podporu zájmu o technologie a nástroj umožňující okamžitou zpětnou vazbu.
- I když odpůrci užívání AI dětmi vnímají negativa AI silněji než přínosy, mezi oběma skupinami nejsou velké rozdíly.
- Polovina těch, kteří věří, že AI je pro budoucnost dětí nezbytná, zároveň nesouhlasí s tím, aby ji děti používaly – mezi neuživateli tento paradox zastává dokonce 60 % dotázaných.

Čeští uživatelé AI: činnosti a hodnocení přínosu z užívání AI

- Nejčastěji je generativní AI využívána k vyhledávání informací: alespoň jednou týdně ji takto využije polovina uživatelů.
- Dalšími nejčastějšími oblastmi využití jsou překlad, zpracování delších textů a učení se novým věcem.
- Podrobnější analýza odhalila tři typy užívání AI: 1. pracovně orientované užívání (pracovní a školní úkoly, tvorba obsahu, vyhledávání informací), 2. volnočasové užívání (pro zábavu, experimentování a vyhledávání informací) a 3. užívání AI k překladu z/do cizích jazyků.
- V celé populaci studentů starších 18 let používá AI ke školním nebo pracovním úkolům, vyhledávání informací nebo zjišťování schopností AI sedm z deseti studentů. Pravidelné využívání ke zpracování delších textů nebo tvorbě obsahu deklaruje každý pátý student.
- Čtyři z deseti studentů-uživatelů využívají AI alespoň jednou týdně ke školním úkolům a k vyhledávání informací.
- K pracovním úkolům využívá AI alespoň jednou týdně každý desátý podnikatel či OSVČ v ČR.
- Polovina českých uživatelů AI (k červenci 2024) začala AI používat v roce 2024, třetina ji v této době využívala již déle než rok. To naznačuje, že v roce 2024 probíhal tzv. *lift-off* a počet uživatelů AI by měl v roce 2025 dále rychle růst.
- Sedm z deseti uživatelů hodnotí AI jako přínosnou, nejčastěji v oblastech úspory času, vyhledávání informací, překladu a zpracování textů.
- Nejnižší vnímanou přínosnost má AI v oblasti zábavy a experimentování s jejími možnostmi, i zde ji ale jako přínosnou vnímá polovina uživatelů.
- Čtyři z deseti studentů užívajících AI ji vnímají jako velmi přínosnou ve využití pro školní úkoly, zpracování delších textů a úsporu času.
- Uživatelé pracující v digitálních profesích hodnotí AI nejpozitivněji, zejména v úspoře času a v oblasti zpracování delších textů, vyhledávání informací a překladu; v nedigitálních profesích je její přínosnost vnímána nejvíce skepticky.

Neuživatelé generativní umělé inteligence

- Pětina neuživatelů již AI vyzkoušela, ale dále ji nepoužívá; tento podíl roste se vzděláním a klesá s rostoucím věkem.
- Hlavním důvodem neužívání AI – pro polovinu neuživatelů – je vnímaná nízká relevance pro každodenní život.
- Ti, kteří AI nikdy nevyzkoušeli, uvádějí jako hlavní bariéry nedostatek informací, dovedností a prostý nezájem, zatímco bývalí uživatelé nejčastěji zmiňují nízkou užitečnost, nedostatek času a nedůvěru ve správnost výstupů.
- Hlavním důvodem neužívání u bývalých uživatelů není nedostatek informací (toto uvedla pouze desetina z nich) ani obtížnost užívání technologie (uvedla pouze pětina bývalých uživatelů).

- Celkem pětina neuživatelů připouštěla, že by v příštích šesti měsících mohla AI začít používat.
- Největší ochotu k budoucímu využití AI vyjadřují bývalí uživatelé, z nichž téměř polovina považuje opětovné využití AI za pravděpodobné.
- Druhou skupinou, z níž se nejčastěji rekrutují noví uživatelé AI, jsou pracovníci v digitálních profesích.
- Polovina neuživatelů ve věkové kategorii 60+ považuje své budoucí využití AI za nepravděpodobné.
- Hlubší analýza dat ukázala, že sociodemografické faktory nemají na záměr užívat AI zásadní vliv; klíčové faktory jsou sociální tlak na užívání AI, otevřenost vůči novinkám, vnímaná obtížnost technologie, předchozí zkušenost s AI a míra integrace AI do sociálního a pracovního prostředí.

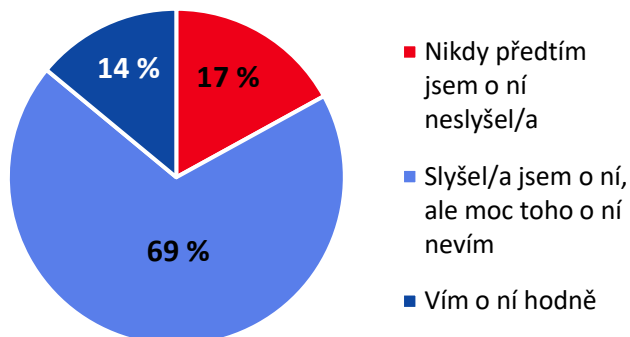
Vnímaná obtížnost užívání generativní umělé inteligence

- Tři čtvrtiny uživatelů AI považují její používání za snadné, stejný podíl si myslí, že AI není obtížná na ovládnání.
- Více než polovina uživatelů věří, že by se dokázala naučit AI používat na vysoké úrovni, opačný názor má jen 16 %.
- U neuživatelů je vnímání AI jako snadno ovladatelné výrazně nižší – pouze 38 % si myslí, že by pro ně bylo jednoduché se ji naučit používat, 27 % s tím nesouhlasí.
- Nejistota je mezi neuživateli vyšší, přičemž při hodnocení schopnosti naučit se AI ovládat na vysoké úrovni nesouhlasné odpovědi převládají (37 %).
- Celkově se ukazuje, že uživatelská zkušenost s AI významně odbourává obavy z její obtížnosti, zatímco mezi neuživateli přetrvává častější přesvědčení, že AI je složitá na naučení.

I. Povědomí o generativní AI

„Kolik toho víte o umělé inteligenci (AI), jako např. ChatGPT, Copilot nebo Gemini (Bard)?“

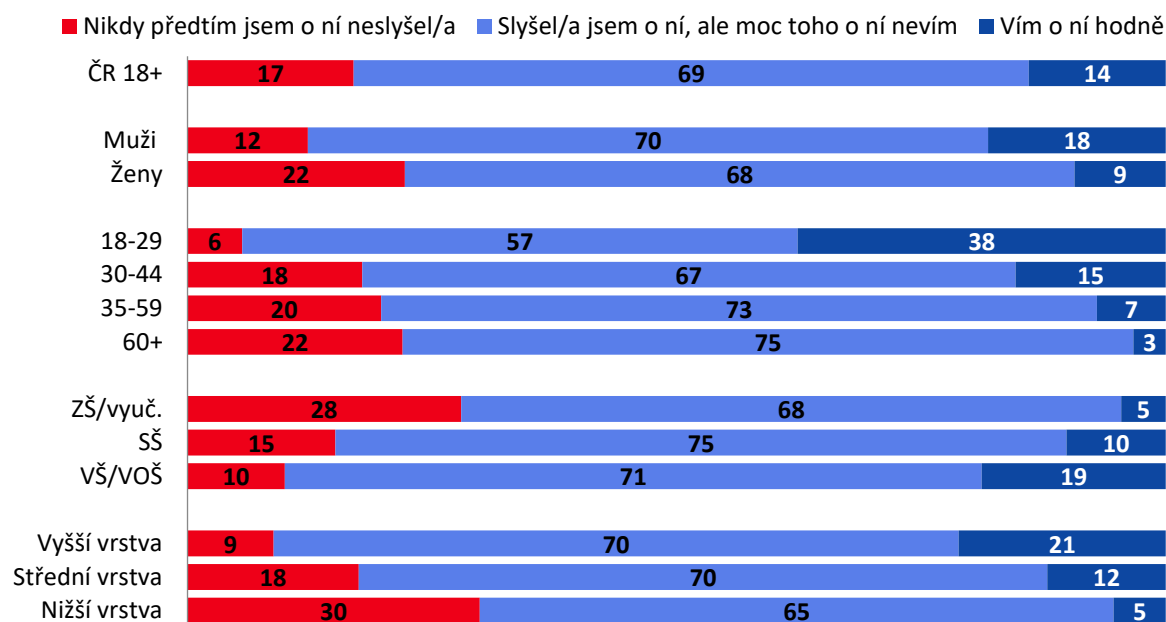
Celkem čtyři z pěti respondentů již někdy slyšeli o umělé inteligenci, nikdy o ní neslyšelo jen 17 % respondentů. Dvě třetiny populace sice o umělé inteligenci slyšely, ale moc toho o ní neví.

N(2024) = 4050 (všichni)

Povědomí o AI podle pohlaví, věku, vzdělání a socioekonomické vrstvy (v %)

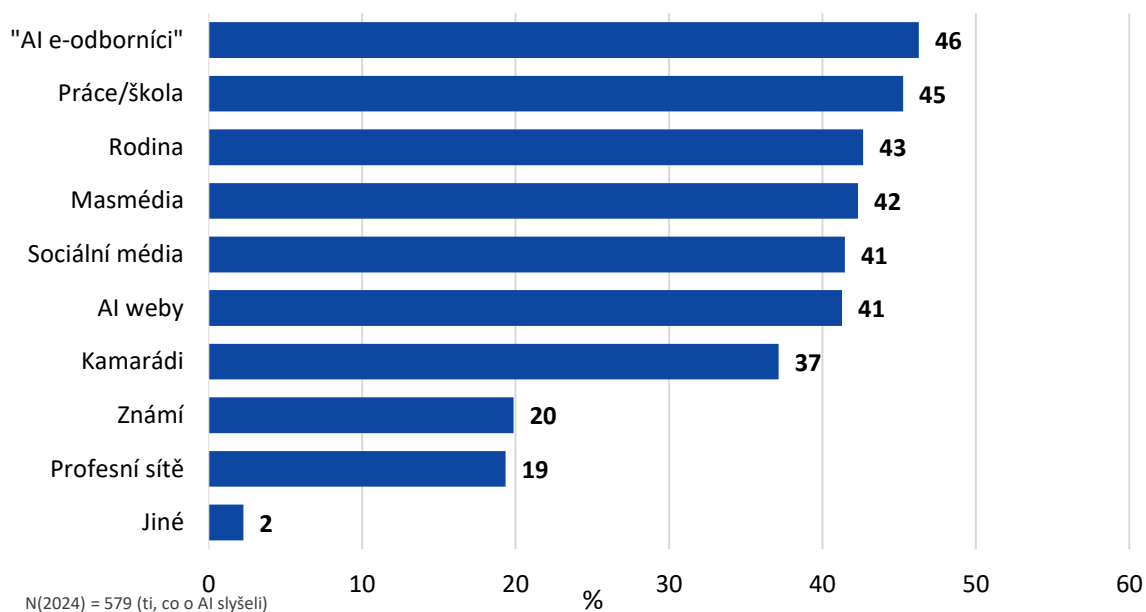
Největší obeznámenost s AI je patrná u populace do třiceti let věku, kdy o AI neslyšel jen každý dvacátý. Čtyři desetiny z této části populace si myslí, že o AI ví hodně. Naopak u populace starší třiceti let o AI nikdy neslyšel každý pátý. Množství těch, kteří toho o AI ví hodně, klesá s rostoucím věkem až k 3 % v populaci starší šedesáti let. Povědomí o AI se zvyšuje s rostoucím vzděláním a socioekonomickým postavením domácnosti – ve srovnání se zbytkem populace je povědomí vyšší u jedinců s ukončeným terciárním vzděláním a u členů domácnosti z vyšších vrstev, naopak tomu je u jedinců se základním vzděláním a u členů domácností z nižších vrstev.

N(2024) = 4050 (všichni; vzdělání bez studentů)

„Které zdroje informací o umělé inteligenci pro Vás byly v poslední době důležité?“

Kromě obecného povědomí jsme také zjišťovali, které zdroje informací o AI jsou pro respondenty důležité. Respondenti mohli vybrat z deseti celkem nabídnutých možností¹ všechny zdroje, které jsou pro ně důležité. Nejčastěji vybrané důležité zdroje informací byli lidé online, kteří se AI zabývají, a lidé z práce nebo ze školy. Naopak nejméně důležitými zdroji jsou vzdálenější známí a profesní sítě jako např. LinkedIn.

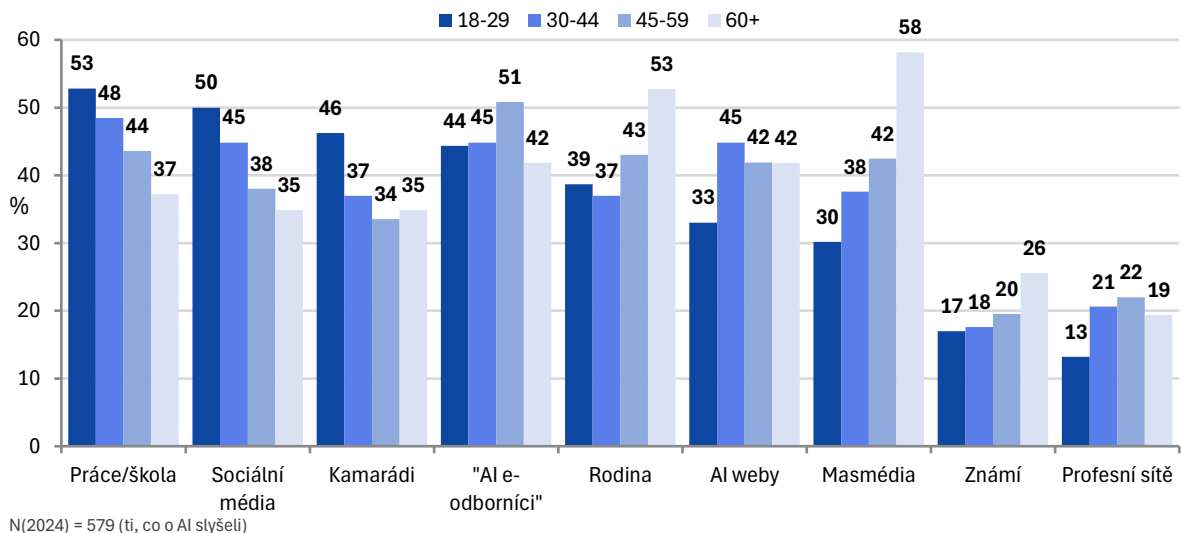
Důležité zdroje informací o AI podle věku, vzdělání a povědomí o AI

Na následující straně vidíme, které zdroje informací o AI jsou důležité pro různé věkové a vzdělanostní skupiny a jaký je rozdíl v užívaných zdrojích informací mezi respondenty, kteří tvrdí, že o AI ví hodně, a těmi, kteří odpověděli, že toho o AI příliš neví.

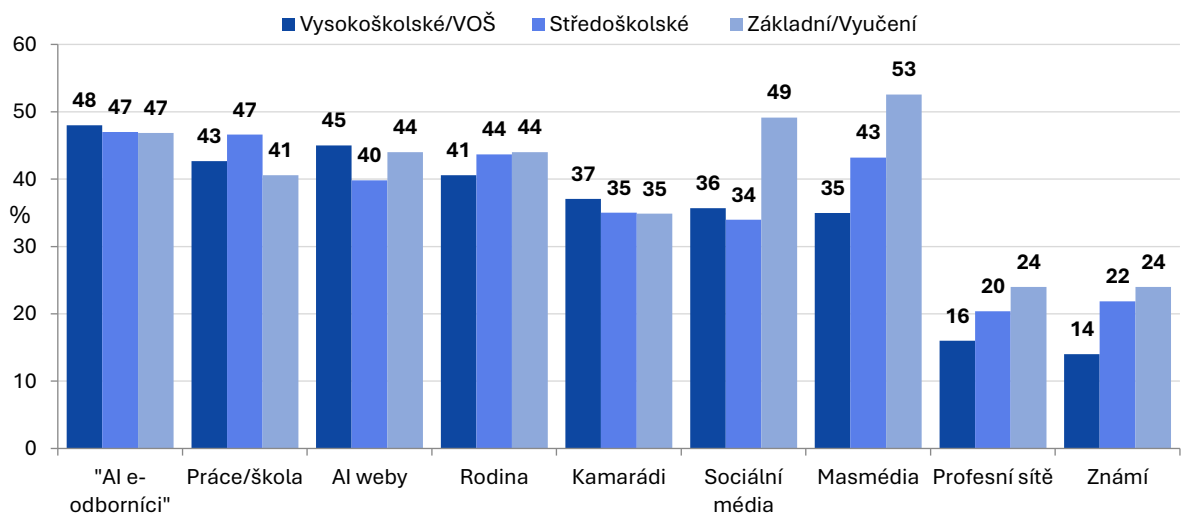
S rostoucím věkem roste význam masových médií a rodiny, a to až do té míry, že tyto dva zdroje informací jsou u nejstarší sledované věkové kategorie (starší šedesátí let) nejčastějšími zdroji informací o AI. U nejmladších respondentů jsou naopak nejčastějšími důležitými zdroji informací o AI lidé z práce či ze školy, blízcí kamarádi a sociální média. Zajímavé je i prvenství odpovědi „Lidé na internetu, kteří se umělou inteligencí zabývají“ (v grafu jako AI e-odborníci) ve věkové skupině 45–59 let. Rozdíly mezi vzdělanostními skupinami nejsou výrazné, jedinou výjimkou je výrazně častější zastoupení sociálních médií a masových médií v části populace s nejnižším vzděláním. Masmédia jsou také častěji zmiňovaná jako zdroj informací u těch, kteří toho o AI příliš nevědí, naopak respondenti, kteří deklarují, že toho o AI ví hodně, častěji zmiňují zdroje

¹ V grafu jsou uvedeny zkrácené varianty nabídnutých deseti položek: 1. Lidé v práci či ve škole, 2. Členové rodiny, 3. Blízcí kamarádi, 4. Vzdálenější známí, 5. Televize, rádio či tisk, 6. Sociální sítě jako např. Facebook, X (Twitter) či Instagram, 7. Profesní sítě jako např. LinkedIn, 8. Specializované stránky na internetu, věnující se tématu AI, 9. Lidé na internetu, kteří se umělou inteligencí zabývají, 10. Jiné: (vypíšte)

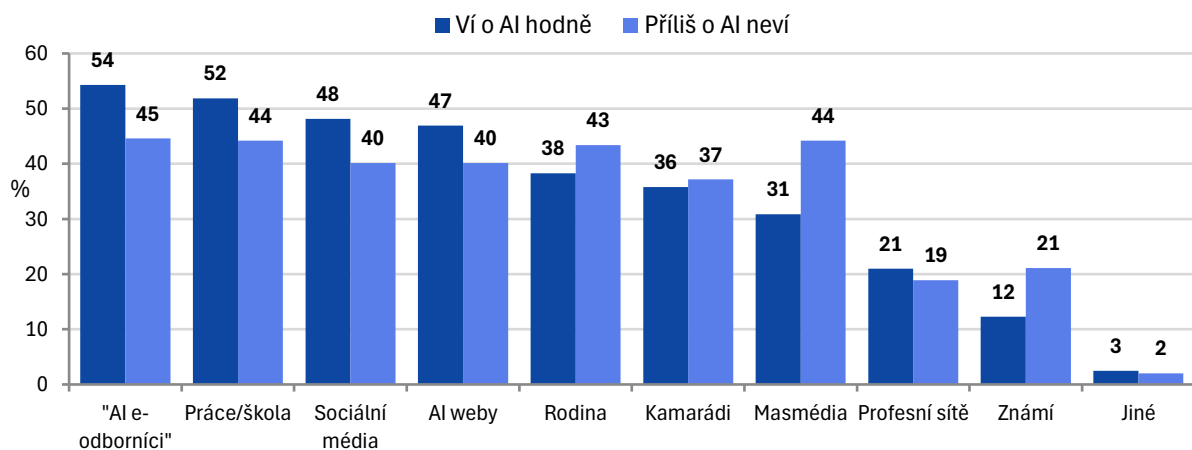
selektivní, specificky zaměřené, jako jsou specializované zdroje informací online (ať už weby nebo lidé) nebo lidé z práce či ze školy.

N(2024) = 579 (ti, co o AI slyšeli)

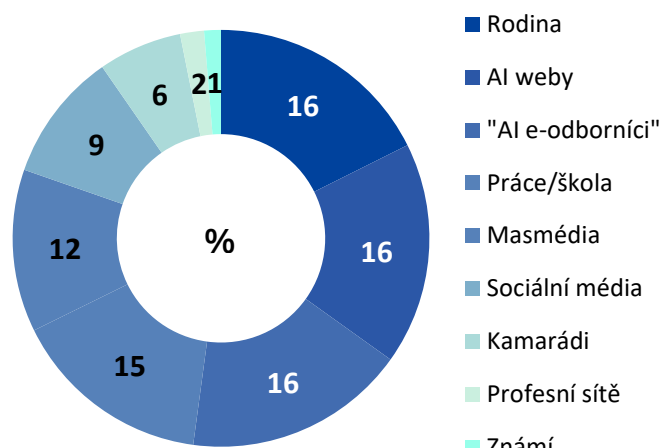
N(2024) = 579 (ti, co o AI slyšeli; vzdělání bez studentů)

N(2024) = 579 (ti, co o AI slyšeli)

„... A který z těchto zdrojů byl pro Vás úplně nejdůležitější?“

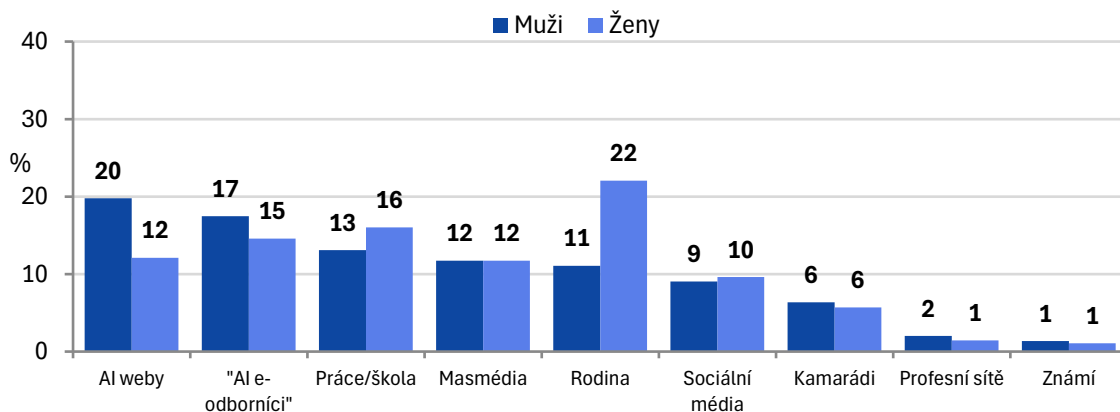
Respondenti následně vybírali jeden vůbec nejdůležitější zdroj informací o AI. Nejčastěji zmiňovanými nejdůležitějšími zdroji informací se stejným zastoupením v populaci byly rodina, masová média a specializované zdroje informací online (ať už weby nebo lidé), těsně následované sociálními médii a blízkými kamarády.

N(2024) = 579 (ti, co o AI slyšeli)

Hlavní zdroj informací o AI podle pohlaví, věku, vzdělání a délky užívání AI

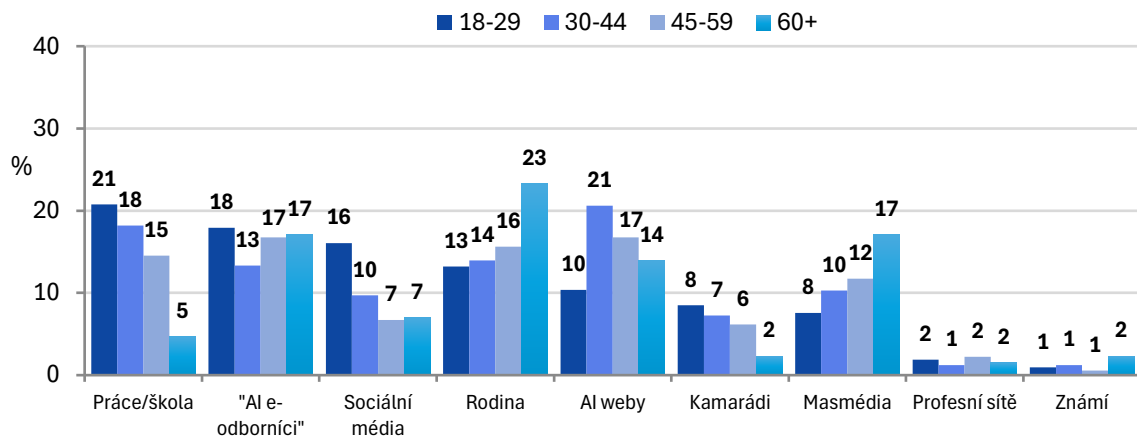
Ženy v ČR výrazně častěji než muži uvádí rodinu jako nejdůležitější zdroj informací (22 % žen, které již slyšely o AI), častěji také uvádějí lidi z práce nebo ze školy (16 % žen). Naopak pro muže jsou nejdůležitější specializované online zdroje informací, ať už to jsou webové stránky nebo lidé na internetu, kteří se AI zabývají.

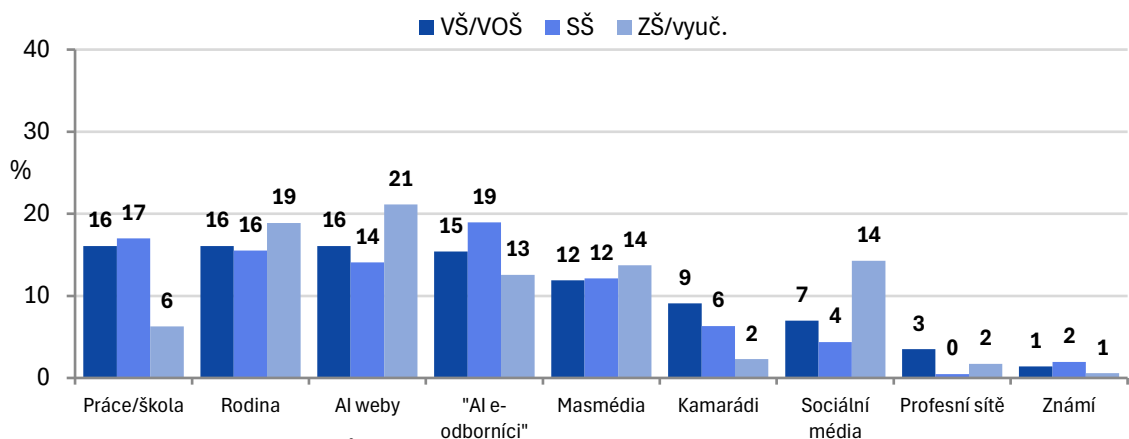
N(2024) = 579 (ti, co o AI slyšeli)

Obraz se také výrazně změní, pokud se podíváme, jaké zdroje informací jsou považovány za nejdůležitější v jednotlivých věkových skupinách. U nejmladší věkové skupiny jsou nejdůležitějšími zdroji informací (v tomto pořadí) lidé z práce nebo ze školy, lidé na internetu zabývající se AI a sociální média. U nejstarší věkové skupiny je to na prvním místě rodina (23 %) následovaná masovými médii a specialisty na AI z internetu. Co se týče vzdělání, specifictí jsou respondenti s nejnižším dosaženým formálním vzděláním: ti

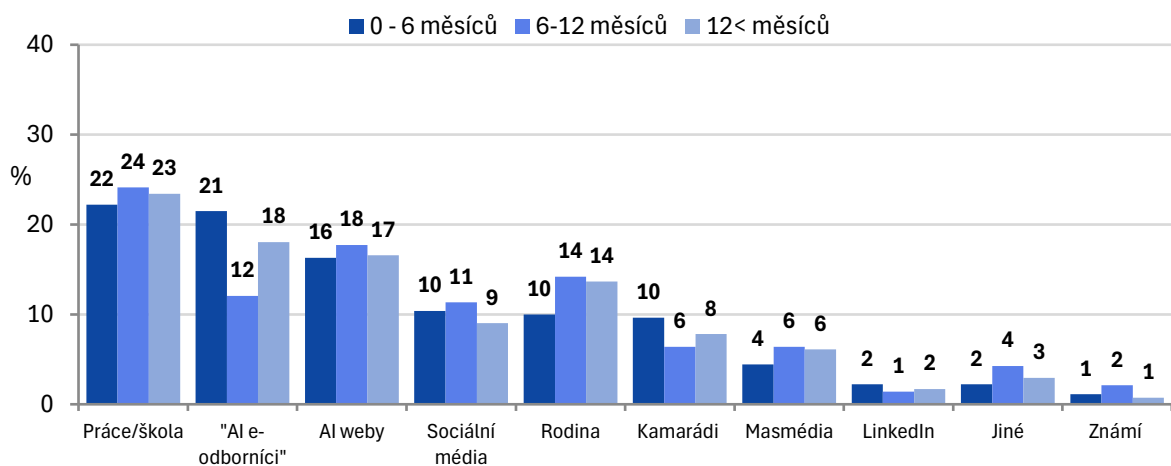
kladou výrazně větší důraz na specializované weby, rodinu a sociální média. Lidé z práce či školy nebo blízcí kamarádi jsou pak pro ně výrazně méně důležití než pro části populace s vyšším vzděláním. To může být vysvětleno specifickým složením profesního a sociálního okolí, u něhož je v průměru méně časté užívání a nižší povědomí o AI. Zajímalo nás také, zda se liší hlavní zdroje informací o AI podle toho, jak dlouho respondenti AI užívají; významné rozdíly zde nebyly zaznamenány.

N(2024) = 579 (ti, co o AI slyšeli)

N(2024) = 524 (ti, co o AI slyšeli; bez studentů)

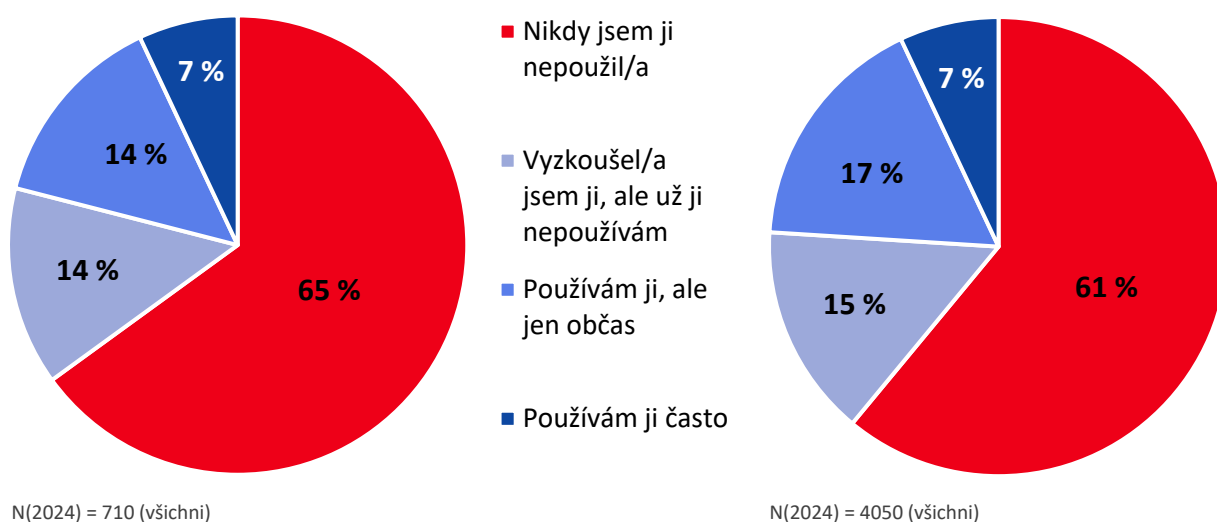

N(2024) = 821 (uživatelé)

II. Rozšíření generativní AI

„Použil/a jste již někdy umělou inteligenci (AI), jako např. ChatGPT, Copilot nebo Gemini (Bard)?“

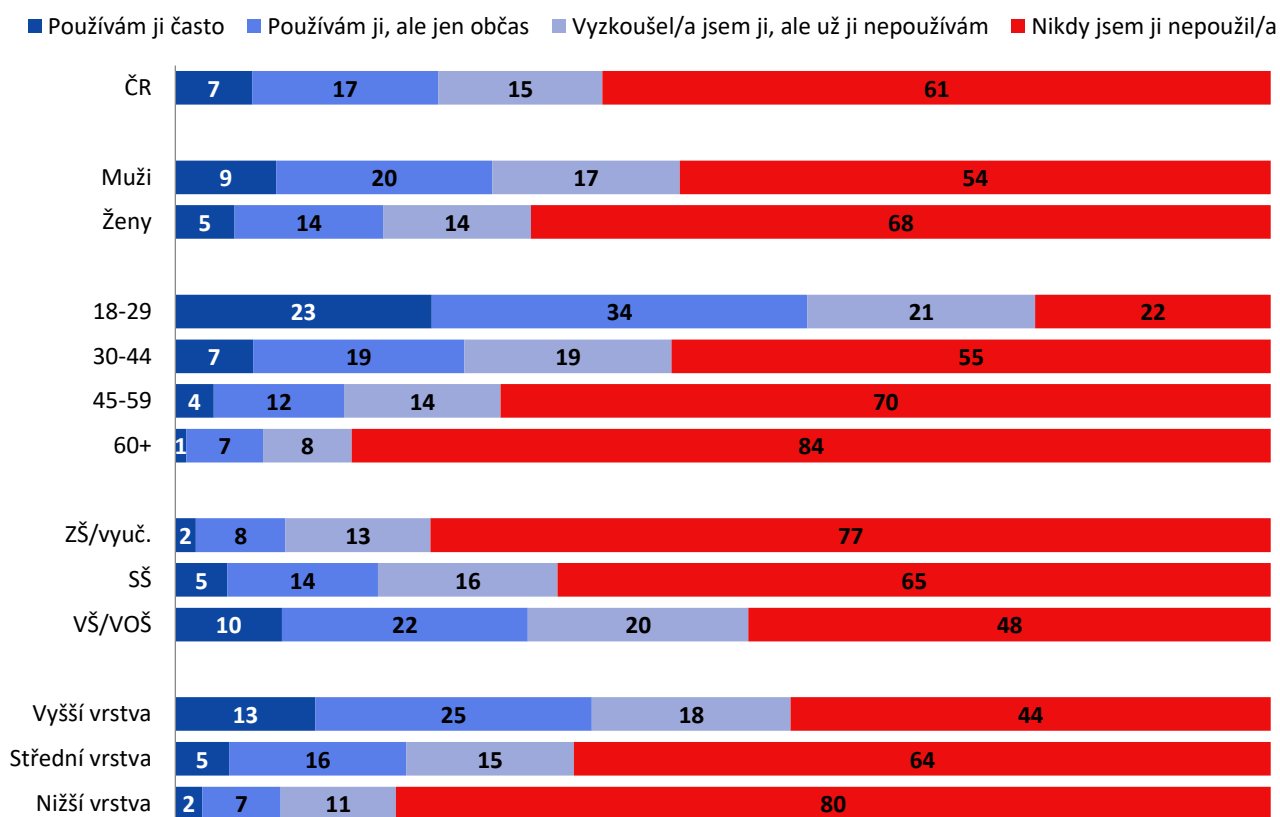
Umělou inteligenci v ČR v červenci 2024 používala alespoň občas čtvrtina online populace, což v té době byla pětina populace ČR. Celých 15 % online populace vyzkoušelo AI někdy v minulosti, ale v době dotazování ji již nevyužívalo – pokud bychom to přepočítali na celou populaci, byl by to zhruba jeden milion lidí. U celého souboru čítajícího 4050 respondentů ale nemáme jiné údaje než základní sociodemografické informace, základní údaj o užívání a výše uvedené základní informace o povědomí o AI. Proto zde uvádíme získaná rozložení odpovědí u obou reprezentativních souborů. Zjištěné rozdíly mezi oběma soubory jsou s přihlédnutím k mírnému časovému zpoždění se sběrem celého souboru a mediální expozici tématu v době sběru v rámci statistické chyby.

Používání AI podle pohlaví, věku, vzdělání a statusu domácnosti (v %)

Šíření generativní AI v české populaci probíhá podobně, jako tomu bylo u dalších digitálních technologií. Po počáteční fázi, kdy inovaci užívá jen menší skupina technicky orientovaných profesionálů středního věku s vyšším vzděláním, se začne technologie rychleji šířit mezi nejmladší částí dospělé populace, přičemž u starších skupin se šíří pomaleji. Podobně vznikne přímá úměra mezi rychlostí šíření AI a vzděláním, potažmo sociálním statusem domácnosti. Česká republika je specifická v tom, že genderové stereotypy a vzdělanostní struktura starší části populace vytváří v celé populaci znatelné

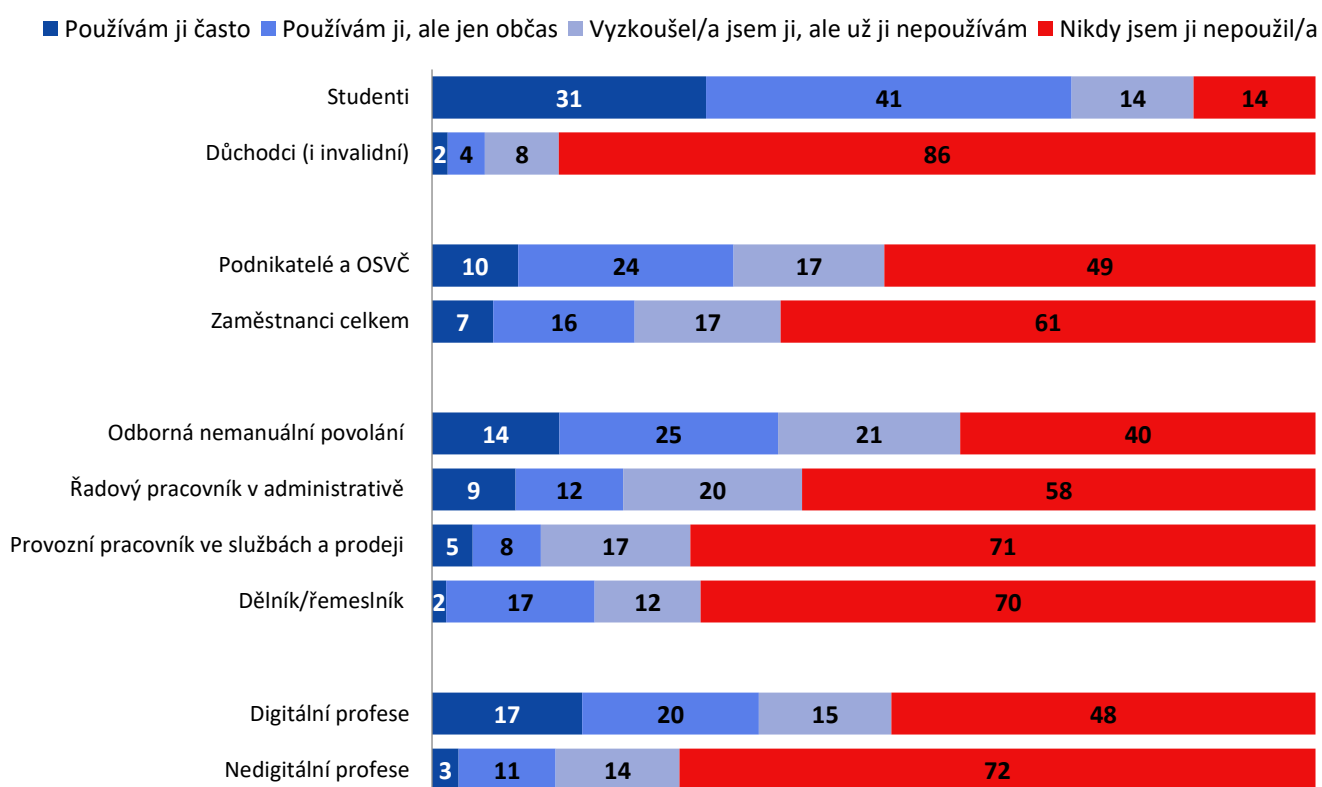
rozdíly v rychlosti šíření technických novinek mezi muži a ženami. Například v červenci 2024 alespoň občas užívali AI tři z deseti mužů, zatímco u žen to byly dvě ženy z deseti. V nejstarší věkové skupině (60+) nikdy AI nepoužilo 84 % populace, zatímco u nejmladší věkové kategorie to bylo jen 22 %. Zajímavé také je, že s klesajícím věkem roste množství těch, kdo technologii vyzkoušeli, ale již ji nepoužívají: mezi respondenty ve věku 18–29 let to byla pětina populace. V populaci s ukončeným terciárním vzděláním AI užívá třetina online populace a další pětina již tuto technologii vyzkoušela, ale v současnosti ji nevyužívá. V populaci se základním vzděláním pak AI užívá desetina respondentů a v minulosti ji vyzkoušelo 13 %.

N(2024) = 4050 (všichni; vzdělání bez studujících)

Používání AI podle sociálního statusu, typu zaměstnanců a typu profese (v %)

Nejvíce uživatelů umělé inteligence je v české populaci mezi staršími studujícími (18+), z nichž tuto technologii nikdy nepoužilo jen 14 % studentů, nejméně pak mezi důchodci. AI v ČR podle našich zjištění již používá asi třetina podnikatelů a OSVČ a čtvrtina zaměstnanců. Užívání AI je i podle dělení na digitální a nedigitální profese² ovlivněno typem vykonávané práce, která ovlivňuje šanci na setkání s touto technologií nebo přímo možnost jejího využití v práci.

N(2024) = 710 (všichni)

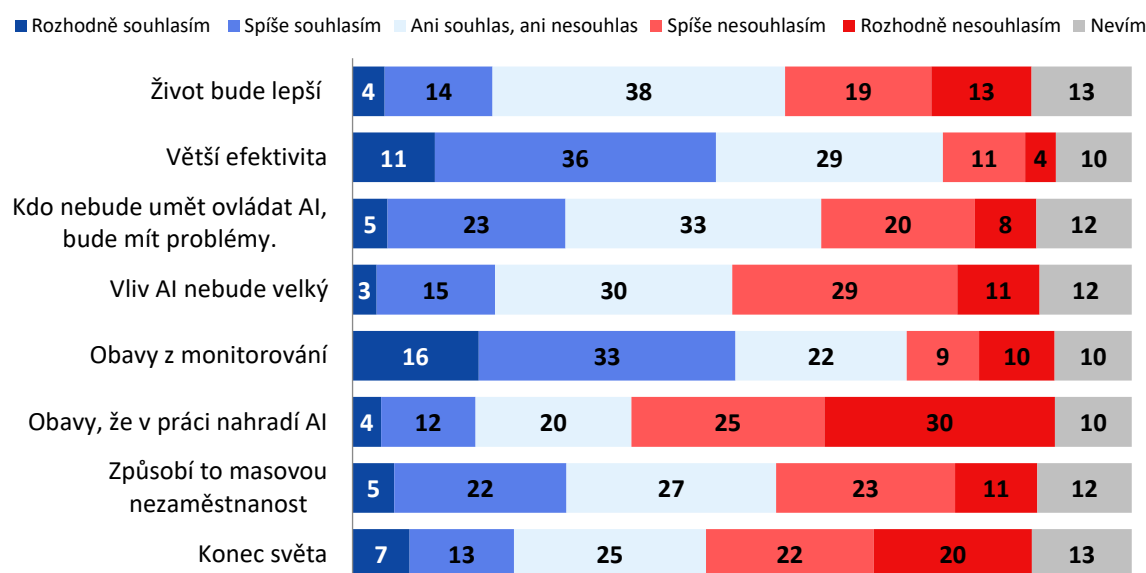
² Kategorie respondentů pracujících v „digitálních profesích“ odpovídá respondentům, kteří na jedenáctibodových škálách ohraničených opačnými výroky skórovali vysoko (8–10) u výroku „Celá moje práce se odehrává na internetu“ (oproti výroku „Moje profese nemá s internetem nic společného“) a současně skórovali vysoko (7–10) u výroku „Lidé v mojí profesi se bez práce s umělou inteligencí neobejdou“ (oproti výroku „Lidé v mojí profesi při své práci umělou inteligenci nevyužijí“).

III. Postoje ke generativní AI

„Nakolik souhlasíte s následujícími výroky o dopadu umělé inteligence jako je ChatGPT, Copilot, Gemini atp. na naše životy?“³ (v %)

V další části jsme se pokusili zaměřit na postoje české online populace ke generativní AI v oblastech, které vévodí mediálnímu pokrytí a odborným i veřejným diskusím.

I když je významná část české populace přesvědčená, že umělá inteligence bude mít velký vliv, výsledky poukazují na poměrně skeptický postoj k jejím přínosům. Pouze pětina respondentů se domnívá, že AI zlepší kvalitu života, zatímco opačný názor zastává třetina populace. Polovina populace neví, nebo se nechce přiklonit ani na jednu stranu. Celkově je patrné, že je česká populace v názoru na AI rozdělená.

N(2024) = 710 (všichni)

Skeptický přístup k rozšíření AI se zřejmě promítá i do postojů k dalším tvrzením. Čtvrtina respondentů se obává, že rozšíření AI povede k masové nezaměstnanosti, a polovina populace vnímá AI jako nástroj, který může být zneužit k monitorování soukromého života lidí. Za alarmující lze považovat zjištění, že každý pátý respondent souhlasí s tím, že by umělá inteligence mohla přispět ke kolapsu lidstva. To by mohlo souviset se způsobem, jakým AI prezentují masová média, ale také s tím, že většina populace s generativní AI

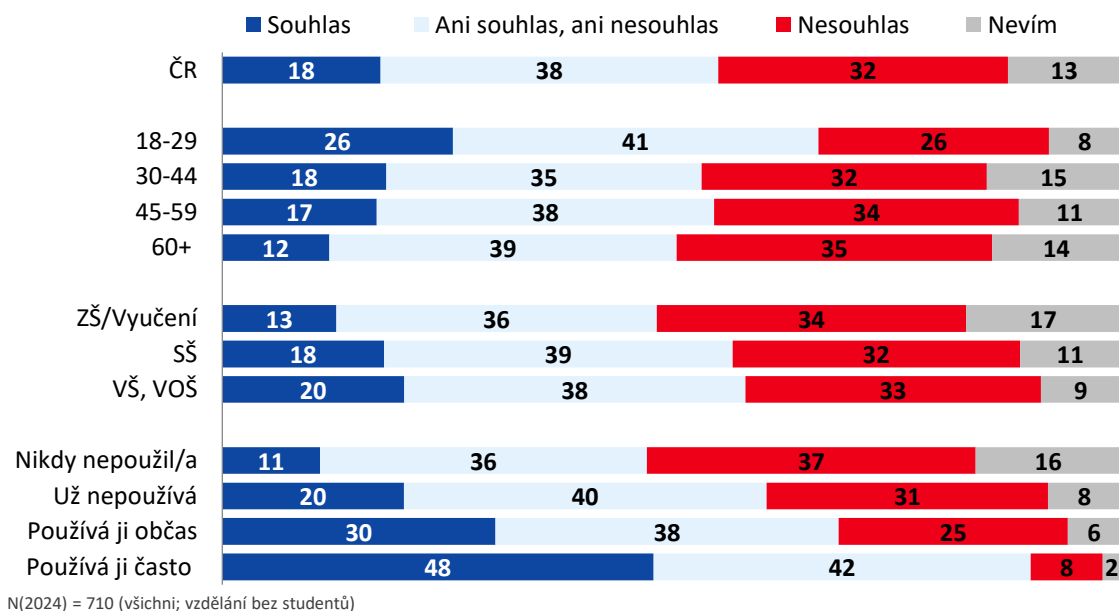
³ Respondenti vyjadřovali svůj postoj na pětibodové škále s náhodně seřazenými následujícími výroky: „Život bude lepší“, „Mohlo by to znamenat konec lidstva“, „Způsobí to masovou nezaměstnanost“, „Pomůže nám být efektivnější v tom, co děláme“, „Umělá inteligence je přeceňována a její vliv nebude velký“, „Mohla by být používána k monitorování soukromého života lidí“, „Lidé, kteří se umělou inteligencí nenaučí ovládat, budou mít velké problémy“, „Obávám se, že mě v mé práci nahradí umělá inteligence“.

dosud nemá osobní zkušenost. Pokud se ale podíváme na celou věc z druhé strany, objeví se jiný obraz: např. třetina populace si nemyslí, že AI způsobí masovou nezaměstnanost.

Čtyři z deseti respondentů si nicméně myslí, že dopad AI na společnost bude významný; tento názor převažuje nad těmi, kteří si myslí, že vliv AI nebude velký (18 %). Přibližně polovina populace navíc věří, že AI nám pomůže být efektivnější v každodenní práci.

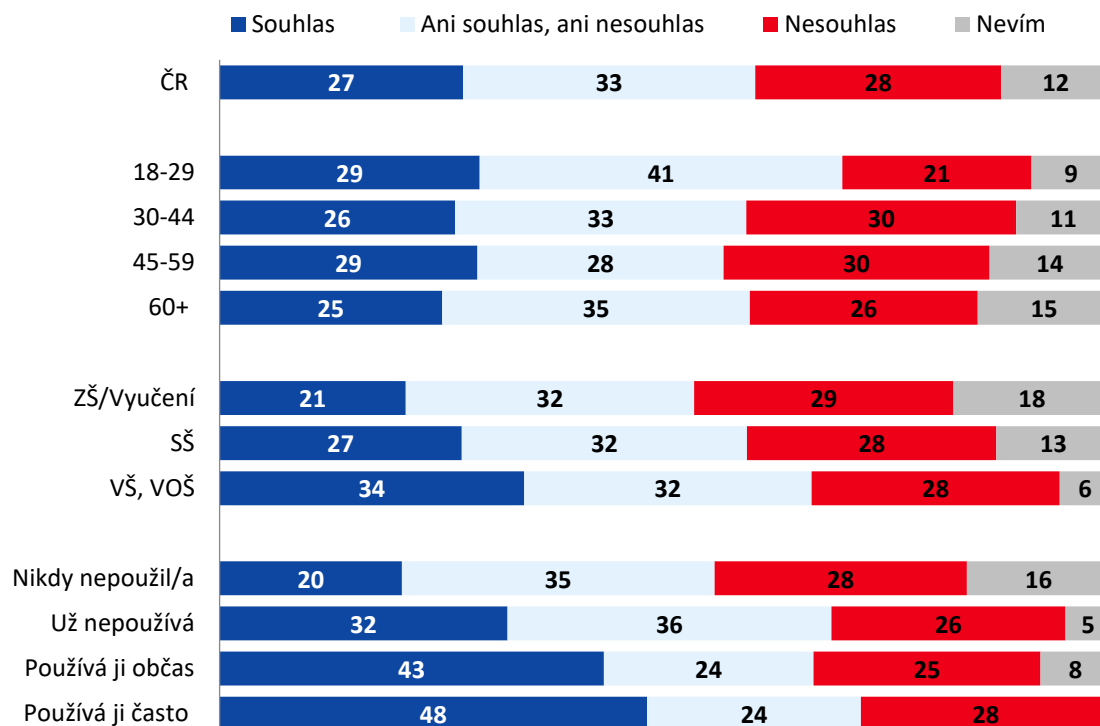
Co se týče pracovního trhu, většina respondentů nepředpokládá, že by je v práci nahradila AI. S touto obavou se ztotožnilo 16 % respondentů, což sice nevypadá jako příliš, ale v přepočtu to představuje zhruba 1,2 milionu osob.

„Život bude lepší“ (v %)

Postoje k přínosu AI se výrazně liší podle věku a osobní zkušenosti s užíváním AI, roli hraje zřejmě také vzdělání. Mladší respondenti jsou optimističtější: mezi lidmi ve věku 18–29 let souhlasí s pozitivním dopadem AI čtvrtina populace, zatímco u nejstarší věkové skupiny (60+) je to jen 12 %. Podobný vzorec najdeme i pro vzdělání: lidé se základním vzděláním nebo výučním listem mají skeptičtější postoj, zatímco mezi vysokoškolsky vzdělanými podíl optimistických odpovědí narůstá. Nejvýraznějším faktorem je však osobní zkušenost. Ti, kteří AI nikdy nepoužili, jsou k jejím přínosům nejvíce skeptičtí. Naopak mezi častými uživateli ji za přínosnou považuje polovina respondentů, zatímco negativně ji hodnotí jen 8 %. To naznačuje, že zdrojem negativního vnímání AI je pravděpodobně spíše (mediální a sociální) prostředí ne uživatelů, zatímco zkušenost s AI obavy zmírňuje a posiluje vnímání její přínosnosti.

„Lidé, kteří se umělou inteligenci nenaučí ovládat, budou mít velké problémy.“ (v %)

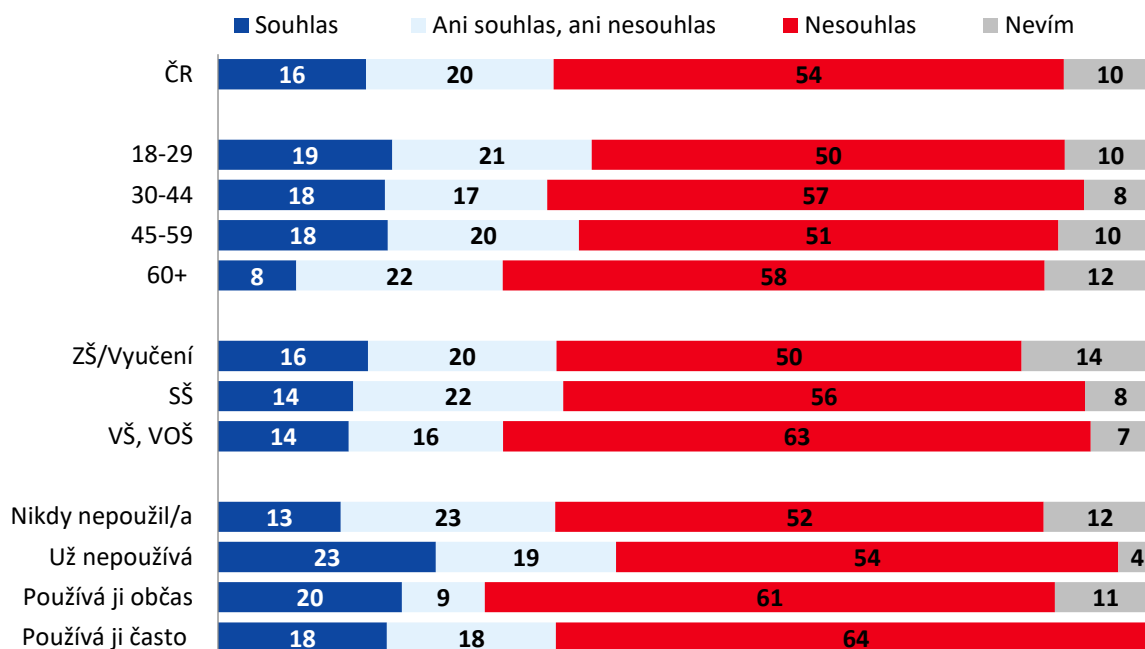
N(2024) = 710 (všichni; vzdělání bez studentů)

S čím souvisí představa, že schopnost ovládat AI je pro budoucnost klíčová? Věk zde překvapivě nehraje významnou roli, naopak vzdělání a osobní zkušenost ano. Uživatelé a vysokoškolsky vzdělaní respondenti častěji vnímají schopnost používat AI jako klíčovou dovednost budoucnosti. Nejvýraznější rozdíl je mezi uživateli a neuživateli – zatímco mezi těmi, kdo AI využívají často, s tímto tvrzením souhlasí polovina, mezi lidmi, kteří AI nikdy nepoužili, je to jen pětina. To potvrzuje, že zkušenost s AI posiluje vnímání její důležitosti pro budoucnost.

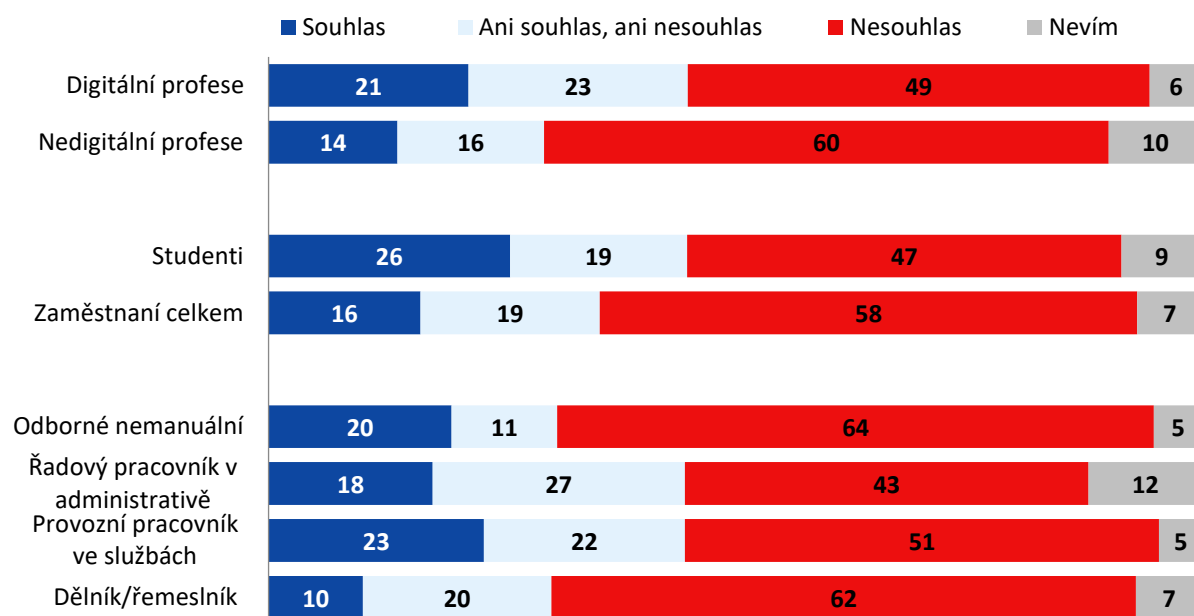
„Obávám se, že mě v mé práci nahradí umělá inteligence“ (v %)

Většina české populace se neobává, že by je v práci nahradila umělá inteligence – s tímto tvrzením vyjádřila nesouhlas polovina uživatelů internetu, zatímco souhlas vyjádřilo pouze 16 %. Věkové rozdíly zde nehrají zásadní roli, s výjimkou nejstarší části populace (60+), kde obavy logicky ustupují vzhledem k důchodovému věku. Překvapivě ani vzdělání není významným faktorem (rozdíly mezi jednotlivými vzdělanostními skupinami jsou pod hranicí statistické chyby), přestože jsme rozdílů předpokládali – automatizace práce historicky ohrožovala spíše manuální a nižší administrativní profese, zatímco v souvislosti s rozšířením AI se diskutuje zejména o ohrožení středních kádrů ve službách.

Největší obavy (23 % souhlasných odpovědí) jsou mezi těmi, kdo AI vyzkoušeli, ale přestali ji používat. Naopak mezi lidmi, kteří AI nikdy nepoužili, a těmi, kteří ji používají pravidelně, není v obavách o ztrátu zaměstnání kvůli AI výrazný rozdíl. To naznačuje, že největší nejistotu pociťují ti, kteří s AI již mají určitou zkušenost, ale nepřijali ji jako běžný nástroj.

N(2024) = 710 (všichni; vzdělání bez studentů)

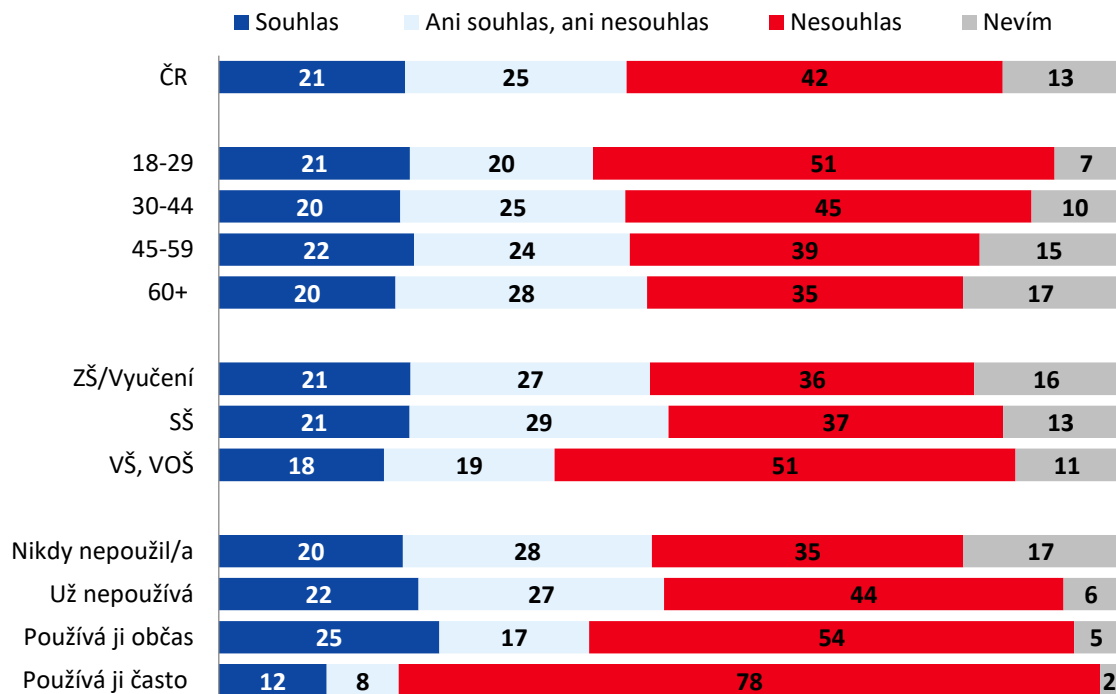
N(2024) = 710 (všichni)

U zjišťovaných statusových a profesních skupin byly největší obavy zaznamenány u studentů (26 %). Mezi profesními skupinami nejsou významné rozdíly (což odpovídá zjištění u vzdělání), vyšší procenta souhlasných odpovědí byly zaznamenány u provozních pracovníků ve službách. Největší jistotu ohledně zaměstnání mají nedigitální profese,

manuální profese (dělníci a řemeslníci) a odborné nemanuální profese – v příslušných skupinách se ztráty zaměstnání neobává šest z deseti dotázaných.

„Mohlo by to znamenat konec lidstva.“ (v %)

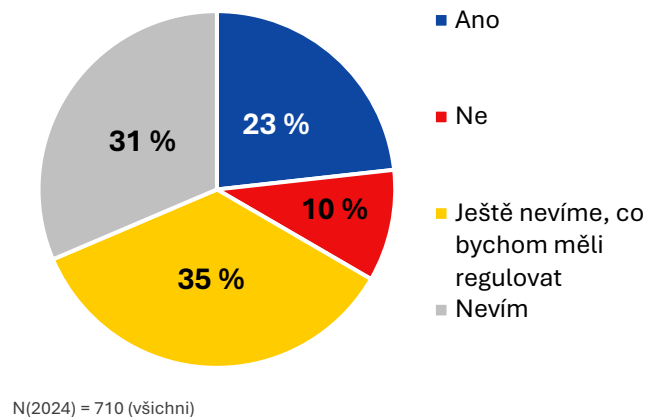
V médiích nejsou katastrofické scénáře dalšího vývoje AI vzácným úkazem; souhlasný postoj s odpovídajícím výrokem nicméně nesouvisí se vzděláním ani s věkem, nižší zastoupení je patrné jen u těch, kteří AI používají často. U vysokoškolsky vzdělaných, nejmladší sledované populace a uživatelů však najdeme výrazně větší procento těch, kteří s katastrofickým výrokem nesouhlasí. Souhlasný postoj k tomuto výroku je tedy zřejmě způsoben nějakým konstantním faktorem, který nespadá pod sociodemografika, a mírně jej oslabuje jen intenzivní užívání technologie.

N(2024) = 710 (všichni; vzdělání bez studentů)

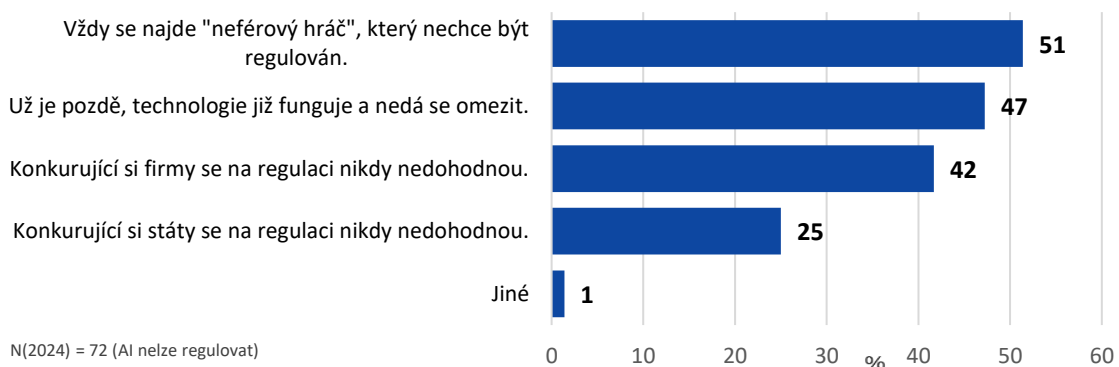
„Je podle Vás možné umělou inteligenci regulovat?“

Další graf ukazuje rozložení názorů české online populace na možnost regulace AI. 23 % respondentů si myslí, že umělou inteligenci je možné regulovat, jen desetina si myslí opak. Třetina populace souhlasila s tím, že v současné době ještě nevíme, koho nebo co bychom měli v případě umělé inteligence regulovat, a stejné množství nemá na tuto věc názor.

„Proč si myslíte, že není možné regulovat umělou inteligenci?“

Součástí mezinárodního AI modulu v rámci Světového projektu o internetu byla i otázka pro ty, kteří si myslí, že umělou inteligenci regulovat nelze. Obecně je silněji zastoupeno přesvědčení, že nemožnost regulace je dána fatální povahou vývoje, kterou nelze zvrátit nějakou dohodou. Vzhledem k nízkému množství celkových odpovědí, z nichž jsou procenta počítána (n=72), je ale třeba zastoupení odpovědí na tuto otázku brát s rezervou.

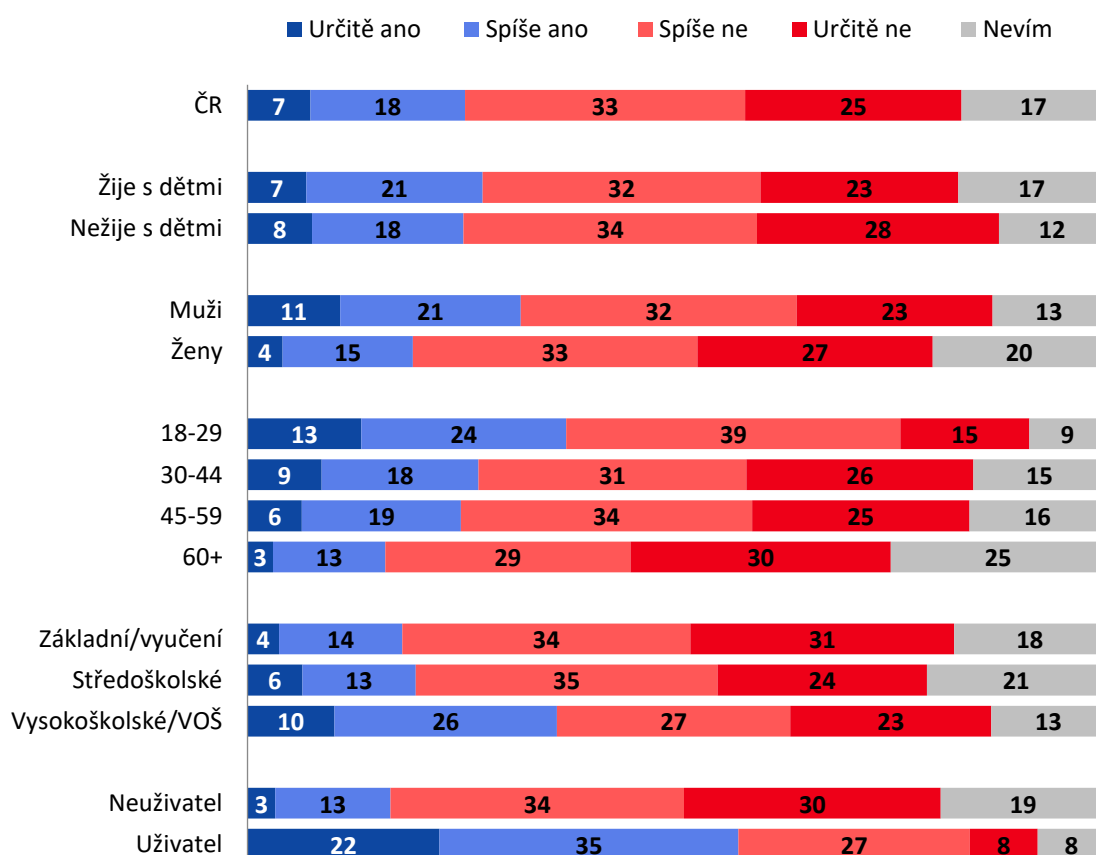

IV. Generativní AI a děti

„Měly by děti (pod 18 let) mít povoleno používat umělou inteligenci, jako je ChatGPT, Copilot a Gemini (Bard)?“ (v %)

Obecně v české populaci převládá názor, že děti by AI používat neměly. Překvapivě odpovědi nezávisí na tom, zda dotázaný s dětmi žije, nebo ne. Rozhodující v této otázce je však osobní zkušenost s generativní AI: mezi uživateli souhlasí s přístupem dětí k AI více než polovina, zatímco mezi neuživateli jen každý šestý. Vzhledem k rozložení uživatelů AI v české populaci je pak logické, že kladný názor se zvyšuje s rostoucím dokončeným vzděláním a klesá s rostoucím věkem.

Zajímavé je, že s výjimkou uživatelů je nesouhlasný názor v celé populaci téměř konstantní a pohybuje se mezi 50–60 %. Proměnlivá je však míra odpovědi *nevím*. To naznačuje, že negativní postoj k této otázce – podobně jako u dalších témat spojených s AI – pravděpodobně ovlivňují kulturní a mediální faktory, které nesouvisí přímo se zkušeností s technologií.

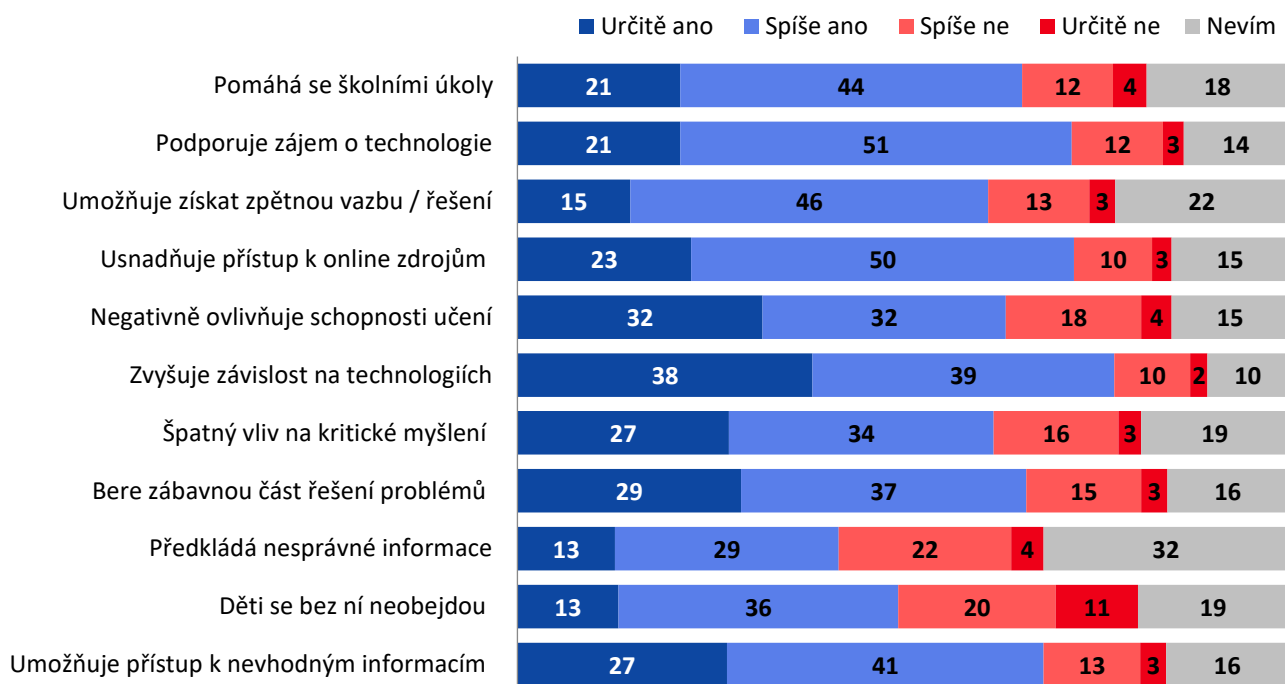
N(2024) = 710 (všichni; studenti bez vzdělání)

Vnímání negativních a pozitivních stránek užívání AI dětmi⁴ (v %)

Obecně česká populace vnímá vliv AI na děti rozporuplně – v odpovědích se odráží jak potenciální přínosy, tak rizika.

Co se týče přínosů, respondenti nejčastěji souhlasili s tím, že AI podporuje zájem dětí o technologie a usnadňuje přístup k online zdrojům (tři čtvrtiny dotázaných). I s dalšími pozitivními položkami, jako bylo pomáhání se školními úkoly nebo poskytování okamžité zpětné vazby, souhlasila více než polovina respondentů. Polovina respondentů si pak myslí, že AI je budoucnost a že se bez ní děti v životě neobejdou.

Současně však většina populace vyjadřuje obavy z negativních dopadů. Nejvíce respondentů (77 %) souhlasilo s tím, že AI zvyšuje závislost dětí na technologiích. Zhruba dvě třetiny populace se domnívají, že AI má negativní vliv na schopnost učení a kritické myšlení, bere dětem zábavnou část řešení problémů, umožňuje přístup k nevhodným informacím a má špatný vliv na kritické myšlení. S tvrzením, že AI dětem často předkládá nesprávné informace souhlasili čtyři z deseti respondentů.

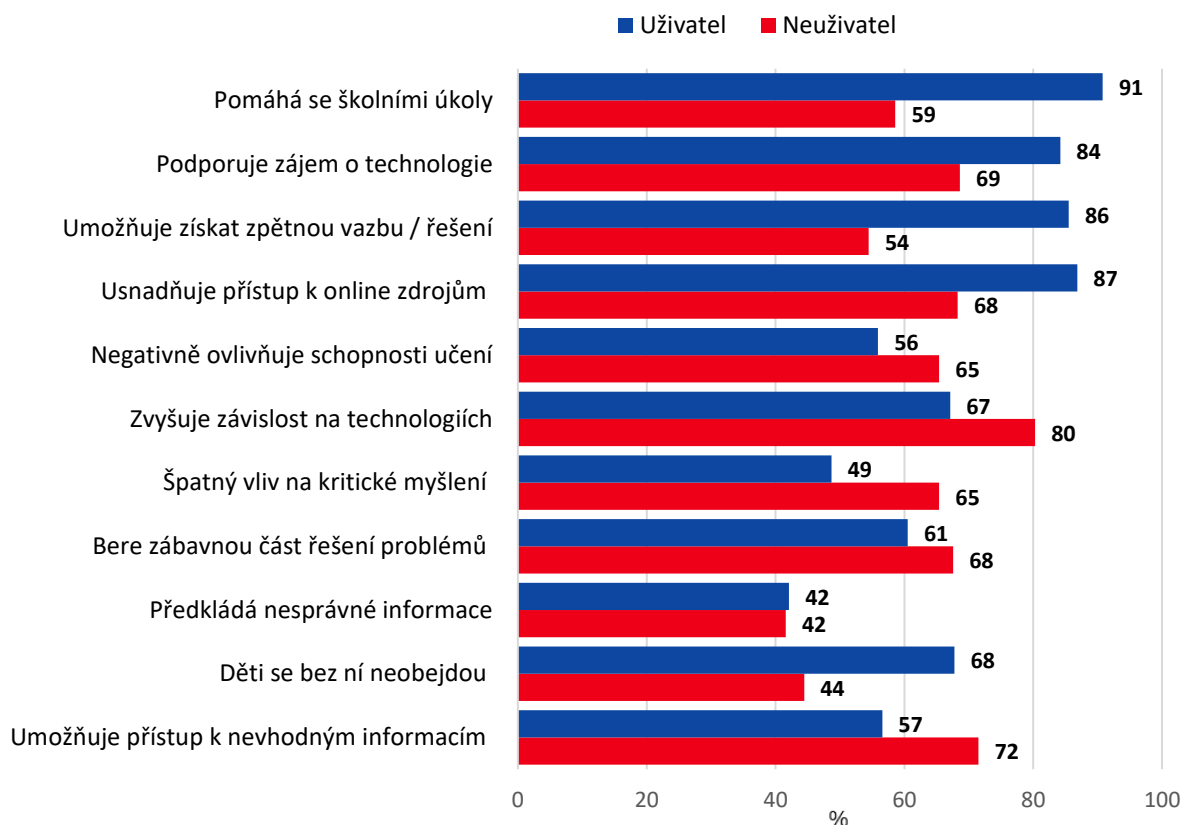
N(2024) = 710 (všichni)

⁴ V návaznosti na názor na používání AI dětmi jsme se ptali také na následující otázku: „Lidé uvádějí různé důvody, proč by děti měly nebo neměly mít povoleno používat umělou inteligenci. Uveďte prosím u každého z následujících tvrzení, jak moc podle Vás platí. Umělá inteligence...“. Respondenti vyjadřovali míru svého souhlasu nebo nesouhlasu u následujících položek: „...pomáhá dětem se školními úkoly“, „...podporuje jejich zájem o nové technologie“, „...umožňuje dětem získat okamžitou zpětnou vazbu a řešení“, „...zajišťuje dětem snadný přístup k dalším online zdrojům“, „...negativně ovlivňuje schopnost dětí učit se“, „...činí děti více závislé na další technologii“, „...má negativní dopad na kritické myšlení dětí“, „...bere dětem zábavnou část řešení problémů“, „...často dětem předkládá nesprávné informace“, „...je budoucnost a děti se bez ní v životě neobejdou“, „...umožňuje dětem dostat se k nevhodným informacím“.

Vnímání negativních a pozitivních stránek užívání AI dětmi podle zkušenosti s AI (souhlasné odpovědi v %)

Důvody pro užívání či neužívání AI dětmi se liší podle toho, zda má dotázaný s umělou inteligencí osobní zkušenost. Největší rozdíl mezi uživateli a neuživateli AI je patrný u vnímaných přínosů – uživatelé AI ji výrazně častěji považují za nástroj, který může pomoci se školními úkoly (91 % oproti 59 %), podporuje jejich zájem o nové technologie (84 % oproti 69 %), usnadňuje přístup k online zdrojům (87 % oproti 68 %) a umožňuje získat okamžitou zpětnou vazbu (86 % oproti 54 %). Výrazný rozdíl je také ve vnímání toho, jak nezbytné je pro děti užívat AI vzhledem k budoucnosti.

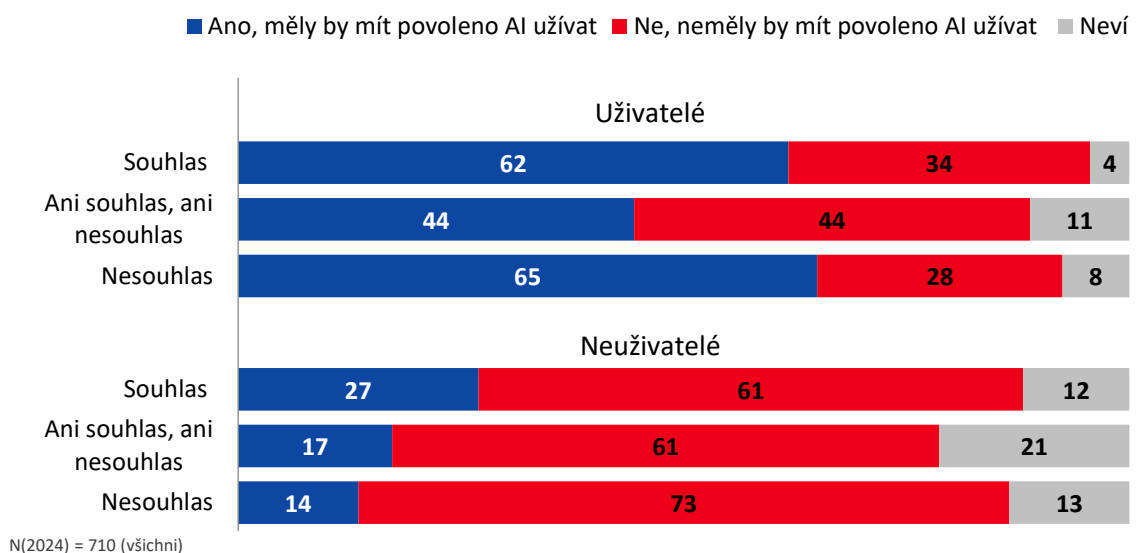
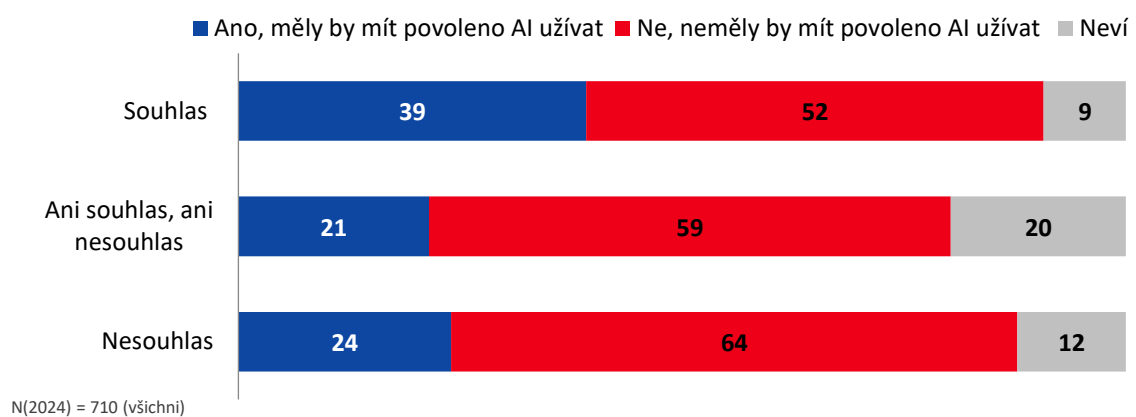
Naopak v hodnocení rizik tak velké rozdíly mezi uživateli a neuživateli nejsou. Největší rozdíly (okolo 15 %) najdeme u tvrzení, že AI zvyšuje závislost na technologiích, má špatný vliv na kritické myšlení a umožňuje přístup k nevhodným informacím. Mezi uživateli i neuživateli není rozdíl v názoru na to, zda AI předkládá dětem nesprávné informace (souhlasí 42 %), podobně také respondenti hodnotí, zda AI dětem bere zábavnou část řešení problémů (souhlasí 61 % uživatelů a 68 % neuživatelů).

N(2024) = 710 (všichni)

Souvislost postoje k užívání AI dětmi s hodnocením výroku „AI je budoucnost a děti se bez ní v životě neobejdou“ (v %)

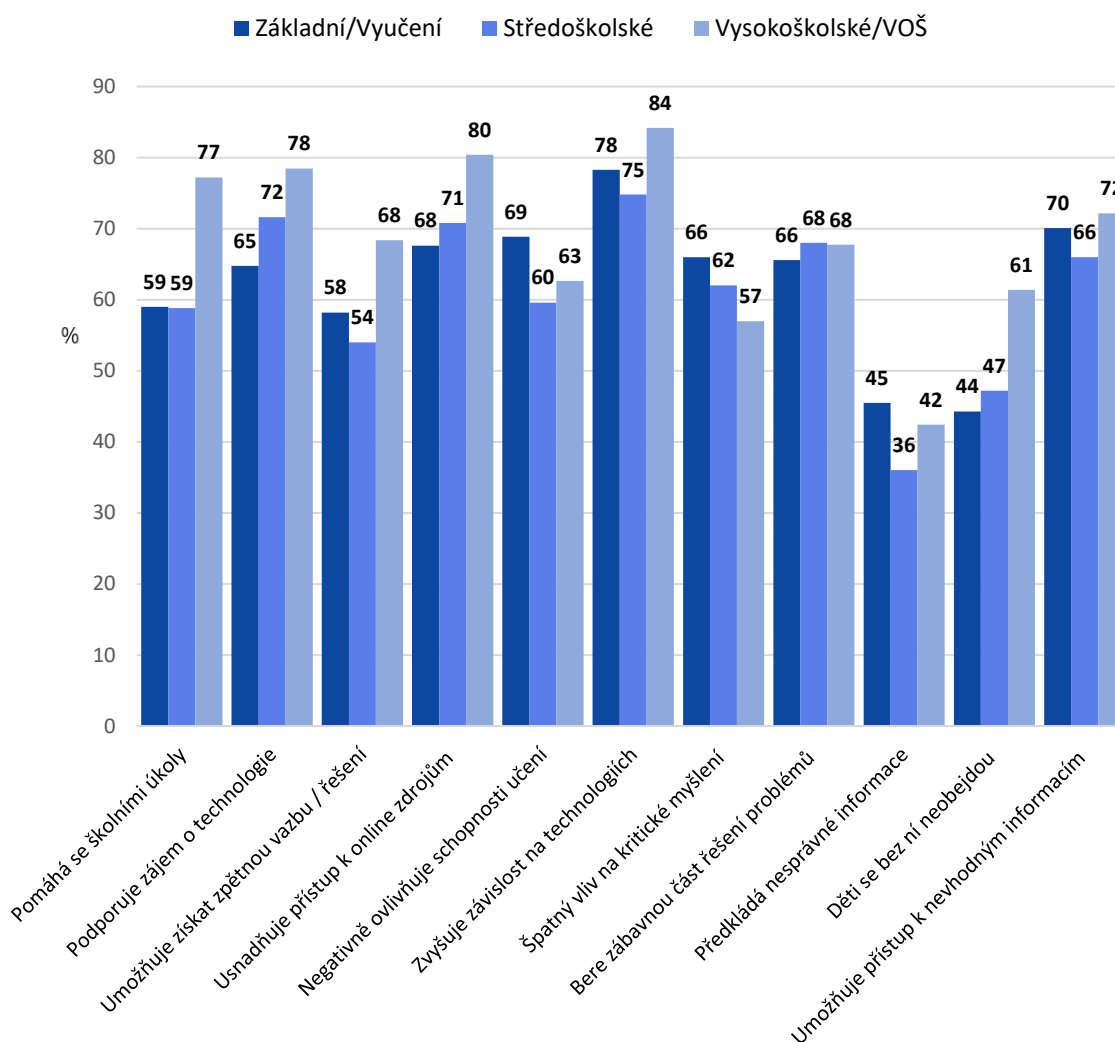
Zajímalo nás dále, jaký postoj k využívání AI dětmi mají ti, kteří si myslí, že v budoucnosti se děti bez schopnosti užívat AI neobejdou: předpokládali jsme totiž, že najdeme silnou pozitivní souvislost mezi oběma výroky. Výsledky nás překvapily, neboť byly opačné, a tato souvislost se neprojevila. Celá polovina těch, kteří souhlasili s tím, že se děti bez AI v budoucnosti neobejdou, si současně myslí, že by dětem nemělo být povoleno AI používat. Ani zkušenost s užíváním AI nehraje výraznější roli, u neuživatelů do této kombinace odpovědí spadají zhruba dvě třetiny neuživatelů a třetina uživatelů.

Vnímání negativních a pozitivních stránek užívání AI dětmi podle vzdělání (souhlasné odpovědi v %)

Lidé s vysokoškolským vzděláním výrazně častěji vnímají AI jako přínosný nástroj pro děti. Mezi vysokoškolsky vzdělanými souhlasí přibližně tři čtvrtiny respondentů s tvrzeními, že AI může pomáhat se školními úkoly, podporuje zájem o nové technologie, poskytuje okamžitou zpětnou vazbu a usnadňuje přístup k online zdrojům.

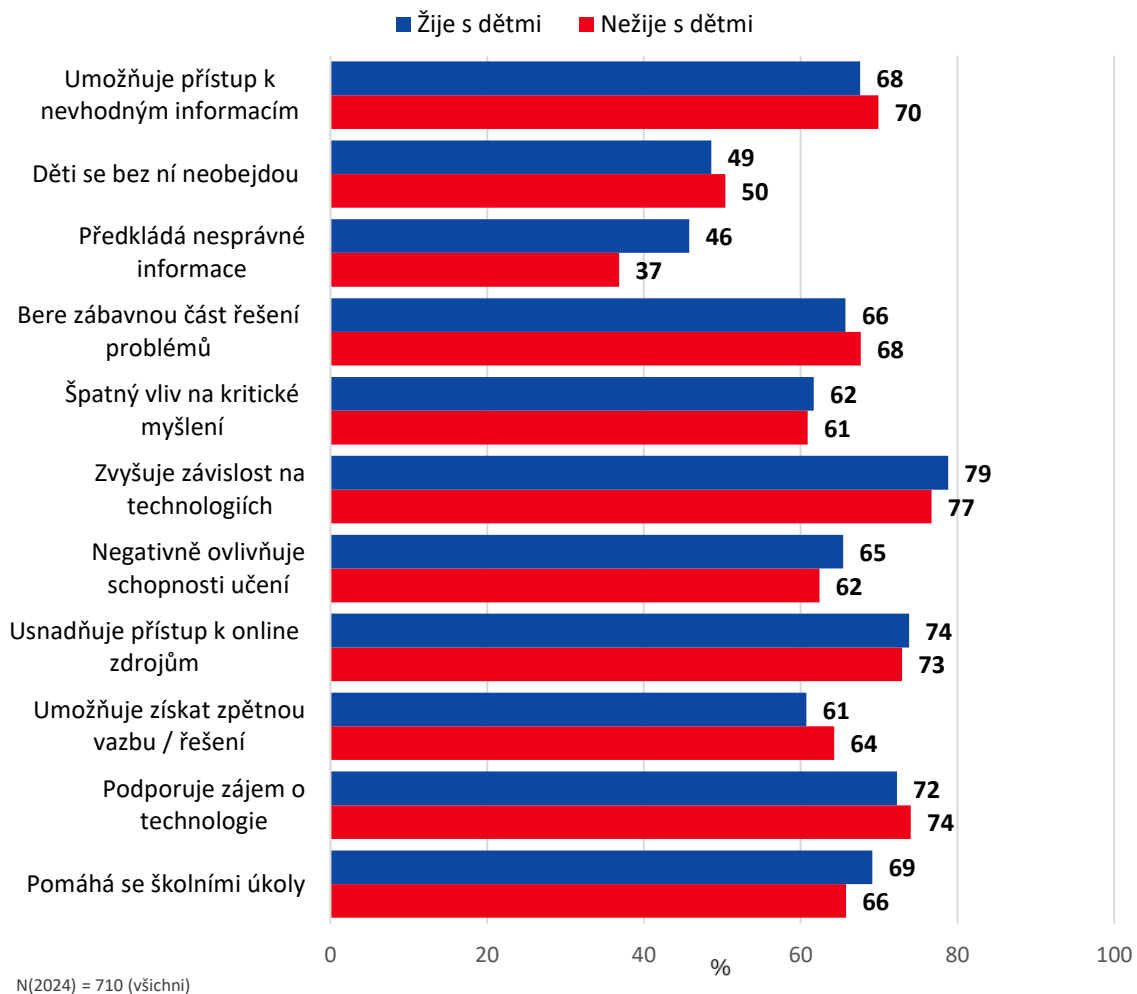
U obav vysokoškolsky vzdělaní skórují výše jen u tvrzení, že AI zvyšuje závislost dětí na technologiích – zde je v této skupině podíl souhlasných odpovědí nejvyšší ze všech výroků (84 % oproti 66 % u základního vzdělání). U ostatních rizikových faktorů, jako je negativní vliv na schopnost učení, kritické myšlení nebo přístup k nevhodným informacím, nejsou rozdíly mezi vzdělanostními skupinami výrazné.

N(2024) = 710 (všichni; bez studentů)

Vnímání negativních a pozitivních stránek užívání AI dětmi podle přítomnosti dětí v domácnosti (souhlasné odpovědi v %)

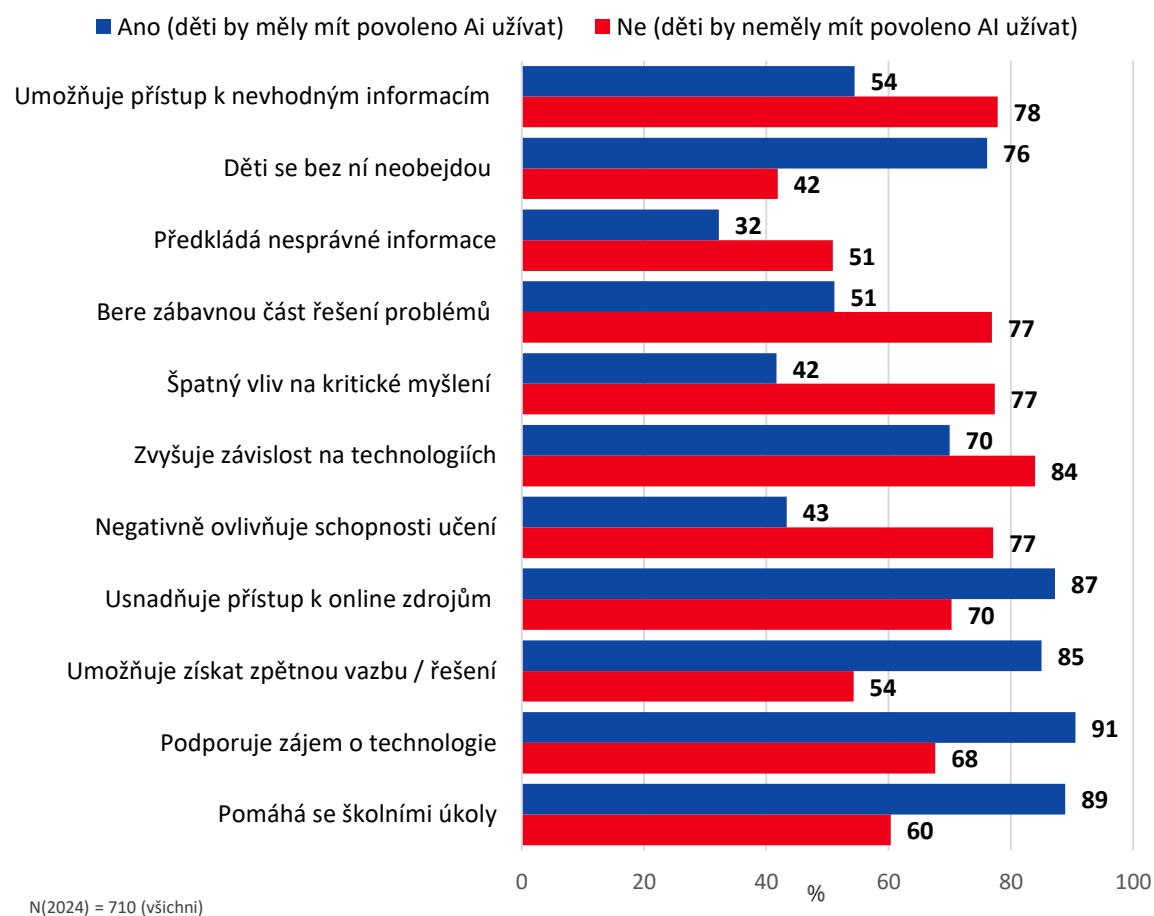
S výjimkou hodnocení toho, zda dětem AI často předpokládá nesprávné informace, neměl samotný fakt přítomnosti dětí v domácnosti na výsledky v této části vliv (zjištěné rozdíly jsou na hranici nebo pod hranicí statistické chyby).

Souvislost postoje k užívání AI dětmi s hodnocením negativních a pozitivních stránek užívání AI dětmi (souhlasné odpovědi u výroků v %)

Postoj k otázce, zda by děti měly mít povoleno užívat AI, je logicky spojen s vnímáním přínosů i rizik AI, i když rozdíly mezi zastánci a odpůrci užívání AI dětmi nejsou tak velké, jak by se dalo očekávat. Více než polovina odpůrců užívání AI dětmi v každém případě souhlasí s pozitivními přínosy technologie, na druhé straně vždy třetina nebo více příznivců užívání AI dětmi předpokládá negativní dopady AI na děti. Největší paradox nastává u výroku „AI je budoucnost a děti se bez ní v životě neobejdou“, s nímž souhlasí čtyři desetiny těch, kteří jsou proti tomu, aby děti do 18 let tuto technologii používaly.

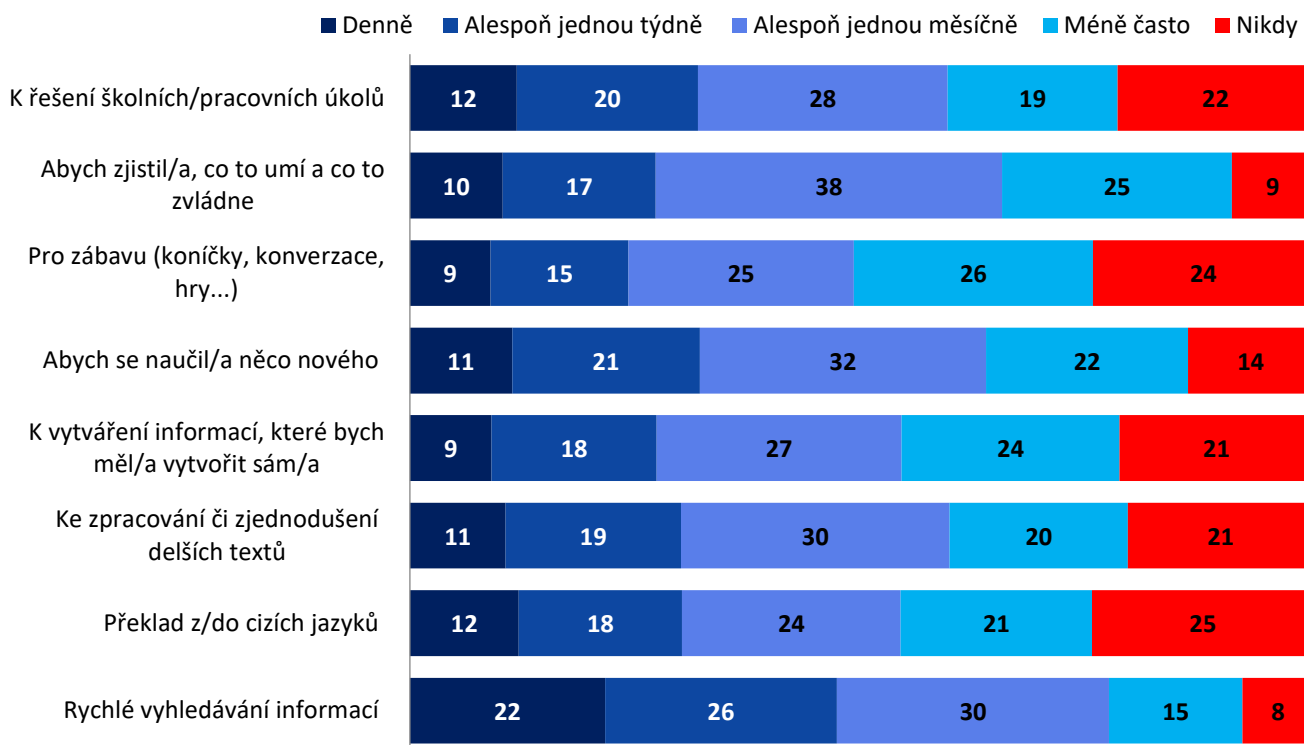
Již jsme uvedli, že v ČR v otázce přístupu dětí k AI převažují odpůrci. Vždy tři čtvrtiny z nich, což je zhruba polovina dospělé populace ČR, v roce 2024 vnímala generativní AI jako nástroj, který umožňuje přístup k nevhodným informacím, ochuzuje děti o zábavnou část řešení problémů a negativně ovlivňuje schopnost učení. Více než polovina populace ČR by pak souhlasila s tím, že AI zvyšuje závislost dětí na technologiích.

V. Čeští uživatelé AI: činnosti a hodnocení přínosu z užívání AI

„Jak často používáte umělou inteligenci k následujícím činnostem?“⁵ (v %)

Nejčastěji byla generativní AI v roce 2024 využívána k vyhledávání informací, ostatní činnosti s pomocí AI vykonávala alespoň jednou denně vždy zhruba desetina uživatelů internetu. Při bližší analýze jsme zjistili, že z hlediska vykonávaných činností a frekvence užívání můžeme v populaci uživatelů AI rozlišit tři hlavní typy. První, nejpočetnější skupina, užívá AI k řešení pracovních či školních úkolů a k souvisejícím činnostem (vytváření informací, zpracování delších textů, vyhledávání). Druhou skupinou jsou ti, kteří AI užívají častěji k volnočasovým aktivitám (pro zábavu, zjišťování, co to umí, vyhledávání informací). Konečně třetí samostatnou skupinou jsou ti, kteří užívají AI převážně k překladům z/do cizích jazyků, přičemž ostatní činnosti téměř nevykonávají.

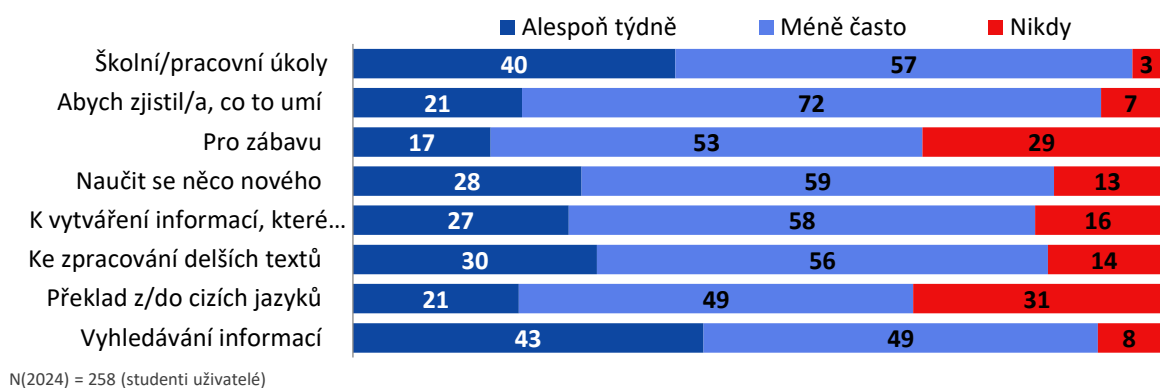
N(2024) = 963 (uživatelé AI)

⁵ Na otázku „Jak často používáte umělou inteligenci k následujícím činnostem?“ respondenti odpovídali na sedmistupňové škále „několikrát denně“ až „nikdy“ v následujících oblastech: „K řešení školních či pracovních úkolů“, „Abych zjistil/a, co to umí a co to zvládne“, „Pro zábavu (koníčky, konverzace, hry atp.)“, „Abych se naučil/a něco nového“, „K vytváření informací, které bych měl vytvořit sám“, „Ke zpracování či zjednodušení delších textů“, „Překlad z/do cizích jazyků“ a „Rychlé vyhledávání informací“.

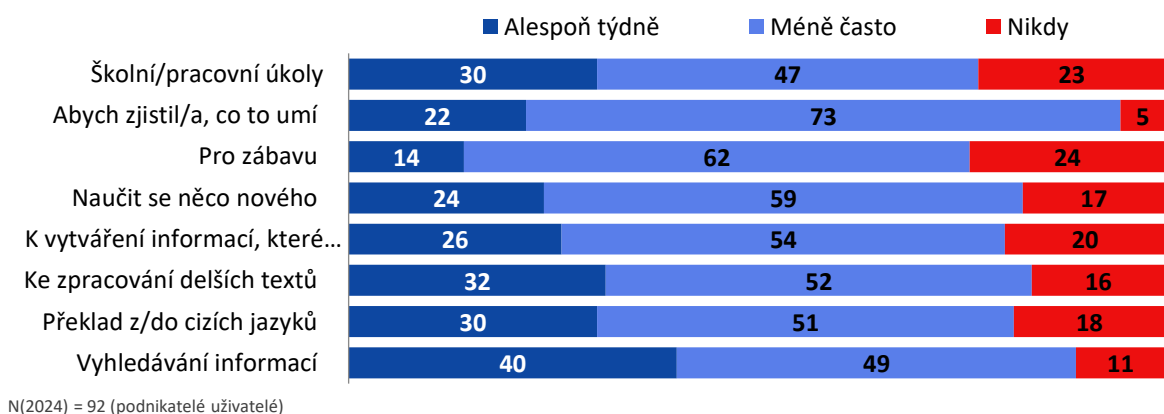
Frekvence užívání AI k jednotlivým činnostem ve vybraných statusových skupinách (v %)

Mezi jednotlivými statusovými skupinami najdeme výrazné rozdíly v tom, k jakým činnostem je AI pravidelně používána (pravidelnost jsme zde omezili na užití AI k danému účelu alespoň jednou týdně).

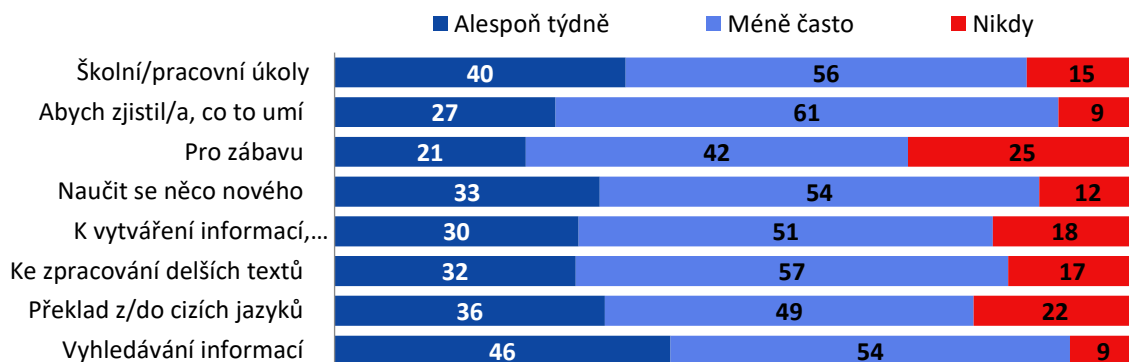
Nejčastěji studenti užívají AI ke školním úkolům a k vyhledávání informací – za tímto účelem používají AI alespoň jednou týdně čtyři z deseti studentů užívajících AI. Po přepočítání na celkovou populaci studentů starších 18 let zjistíme, že ke školním nebo pracovním úkolům, k vyhledávání informací a ke zjišťování, co AI umí, využívá AI sedm z deseti studentů (starších 18 let). Ke školním nebo pracovním úkolům a k vyhledávání informací pak užívají AI alespoň jednou týdně tři z deseti studentů. Ke zpracování delších textů a k vytváření informací, které by měli vytvořit sami, využívá pravidelně AI každý pátý student. Nejméně studenti využívají AI k překladu z/do cizích jazyků a pro zábavu (koníčky, konverzace, hry atp.).

Údaje o podnikatelích (do této kategorie zde řadíme i OSVČ) uvádíme vzhledem k jejich množství jen jako indikativní, tato skupina uživatelů se nijak nevymyká populačním průměrům u jednotlivých činnostech. Nejfrekventovanější činností u podnikatelů a OSVČ je vyhledávání informací. K pracovním úkolům využívá AI alespoň jednou týdně každý desátý podnikatel či OSVČ.

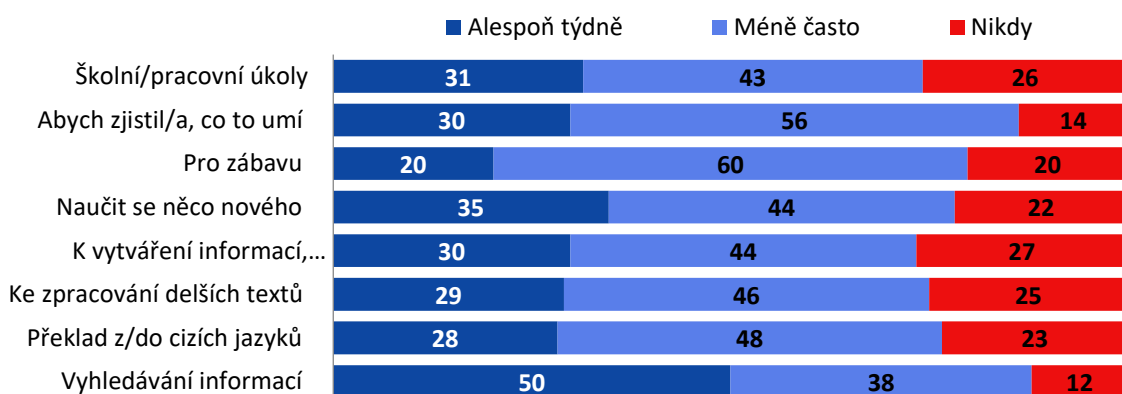

Uživatelé AI pracující v odborných nemanuálních profesích se ve způsobu využívání AI nijak výrazně neliší od běžné populace uživatelů AI, s jedinou výjimkou – častěji ji využívají k pracovním úkolům. Alespoň jednou denně tak činí 14 % této kategorie zaměstnanců, dalších 26 % tak činí alespoň jednou týdně. Častější využívání AI k práci není překvapivé, protože právě odborné nemanuální profese nabízejí více příležitostí k praktickému využití AI.

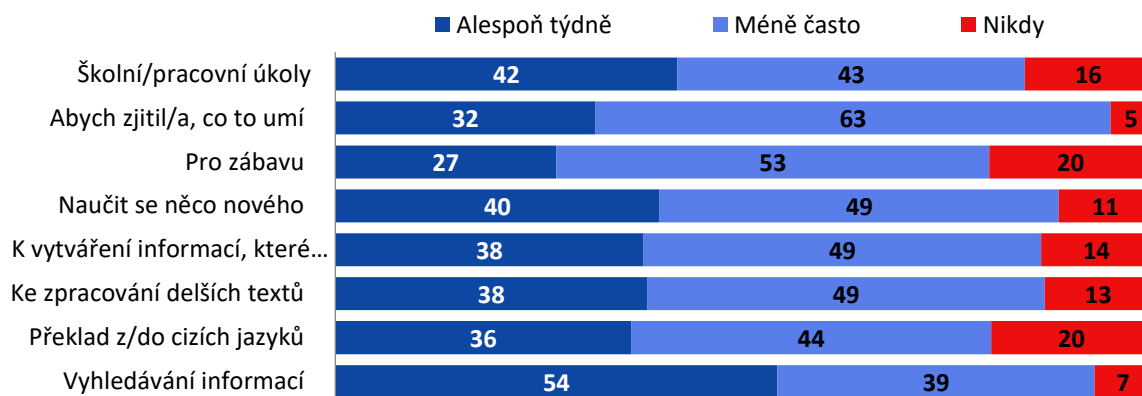
N(2024) = 243 (uživatelé v odborných nemanuálních profesích)

Ačkoli lidé zaměstnaní v administrativě jsou druhou výraznou skupinou, u které se přepokládá největší dopad generativní AI, z hlediska profilu činností a jejich četnosti se tato skupina v ČR nijak neodlišuje od užívání AI v běžné populaci. Každodenně k pracovním úkonům AI využívá 14 % této skupiny zaměstnanců.

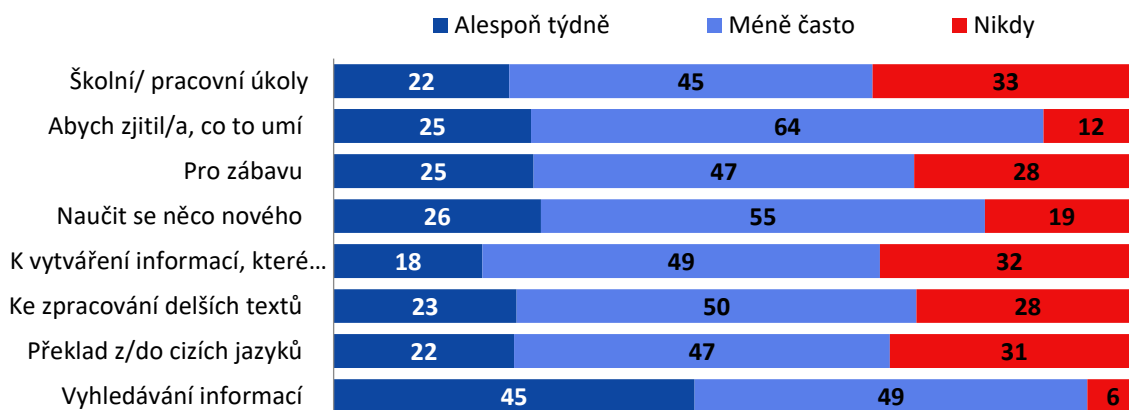
N(2024) = 124 (uživatelé v administrativních povoláních)

U pracovníků v digitálních profesích⁶ je ve srovnání s běžnou populací výrazně častější využívání AI k činnostem v rámci pracovní orientovaného typu využití – více než polovina ji používá alespoň týdně k vyhledávání informací a téměř polovina ji používá takto často k řešení pracovních úkolů, sebevzdělávání, vytváření informací a zpracování textů. Celkově vysoké frekvence využívání AI odkazují k tomu, že se generativní AI v této části ekonomiky výrazně integruje do pracovních procesů.

N(2024) = 458 (uživatelé v digitálních profesích)

Výrazně méně často naopak k pracovní zaměřeným úkonům AI využívají pracovníci v nedigitálních profesích. Oproti tomu u volnočasových funkcí, jako je zábava, zkoušení schopností AI nebo vyhledávání informací, se od běžné populace výrazně neodchylují.

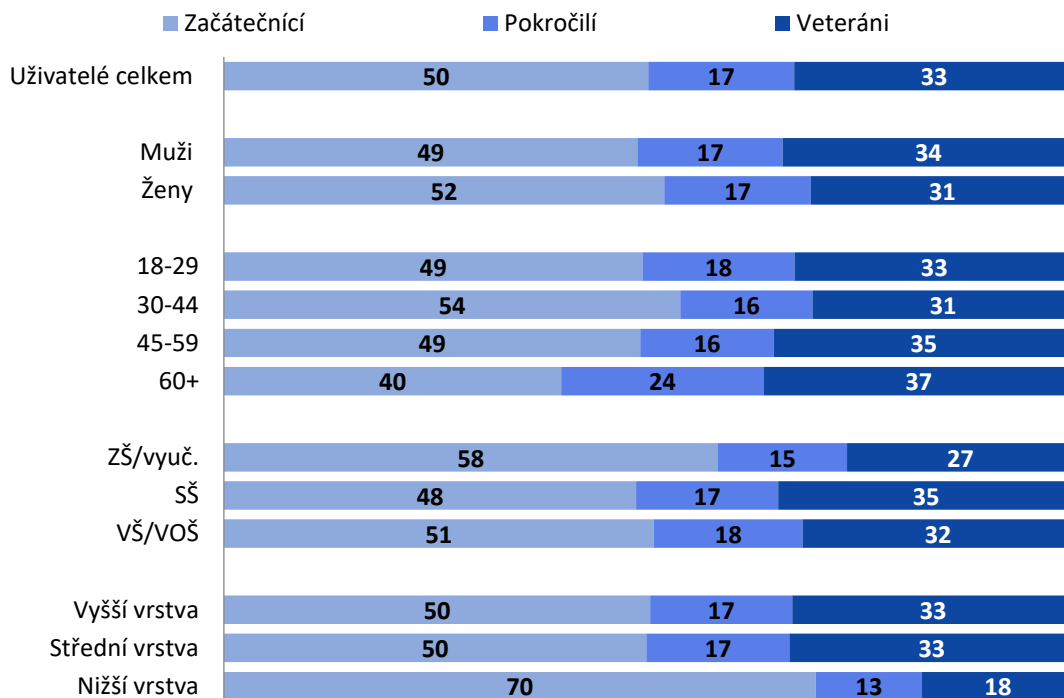
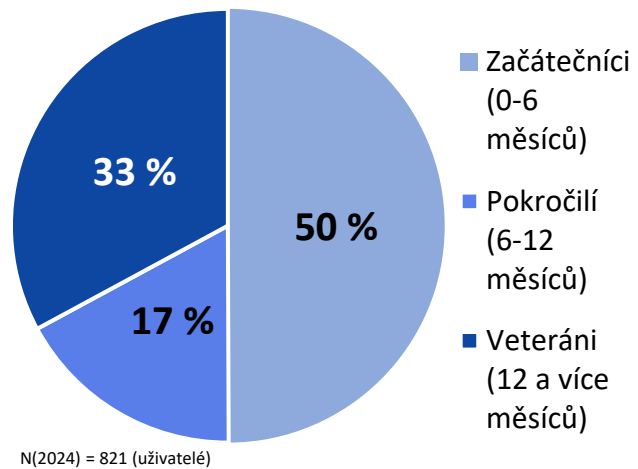
N(2024) = 330 (uživatelé v nedigitálních profesích)

Celkově se potvrzuje, že nikoli klasické dělení na typy profesí, ale míra digitalizace pracovního a organizačního prostředí hraje ve využívání AI klíčovou roli.

⁶ Viz pozn. 2.

Skladba populace uživatelů AI podle délky užívání (v %)

Polovina populace českých uživatelů užívá generativní umělou inteligenci méně než půl roku, třetina ji pak využívá déle než rok.⁷ To znamená, že v době sběru dat probíhal z hlediska šíření AI v české populaci tzv. *lift-off*, a počet uživatelů AI by tedy měl v dalším roce stále znatelně růst. Při podrobnějším pohledu na zastoupení „začátečnicků“, „pokročilých“ a „veteránů“ v jednotlivých statusových skupinách zjistíme, že výrazné šíření AI v populaci je u všech ve podobné míře záležitostí roku 2024.

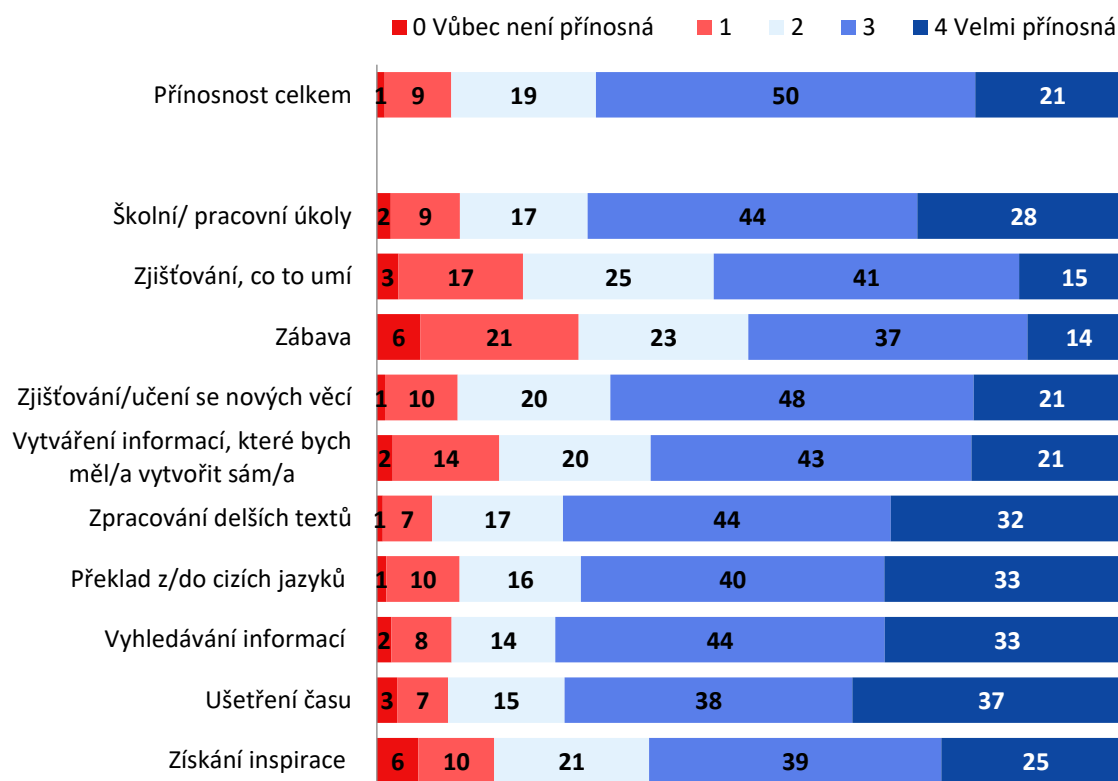
N(2024) = 821 (uživatelé, vzdělání bez studentů)

⁷ Respondenti odpovídali na otázku „Odhadněte, kolik let nebo měsíců používáte umělou inteligenci.“

Hodnocení celkové a specifické přínosnosti AI mezi uživateli a ve vybraných skupinách⁸ (v %)

Většina uživatelů vnímá své užívání AI jako přínosné – sedm z deseti ji hodnotí jako přínosnou nebo velmi přínosnou, zatímco pouze desetina uživatelů ji za přínosnou nepovažuje.

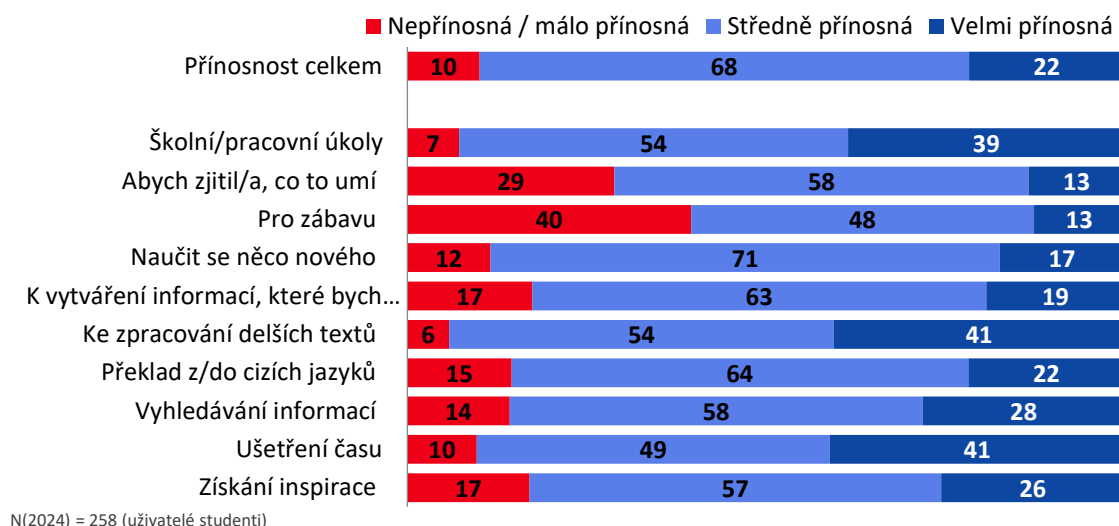
Nejvíce oceňovanými výhodami mezi uživateli jsou úspora času, vyhledávání informací, překlad a zpracování delších textů – ve všech těchto kategoriích AI jako přínosnou hodnotí vždy tři čtvrtiny uživatelů. Naopak relativně nejmenší přínos uživatelé vidí u využití AI pro zábavu a u zjišťování, co tato technologie umí a zvládne. To by mohlo znamenat, že část uživatelů, která s AI stále experimentuje a využívá ji pro zábavu (viz výše), nevnímá tyto činnosti jako tak přínosné ve srovnání s činnostmi více prakticky orientovanými.

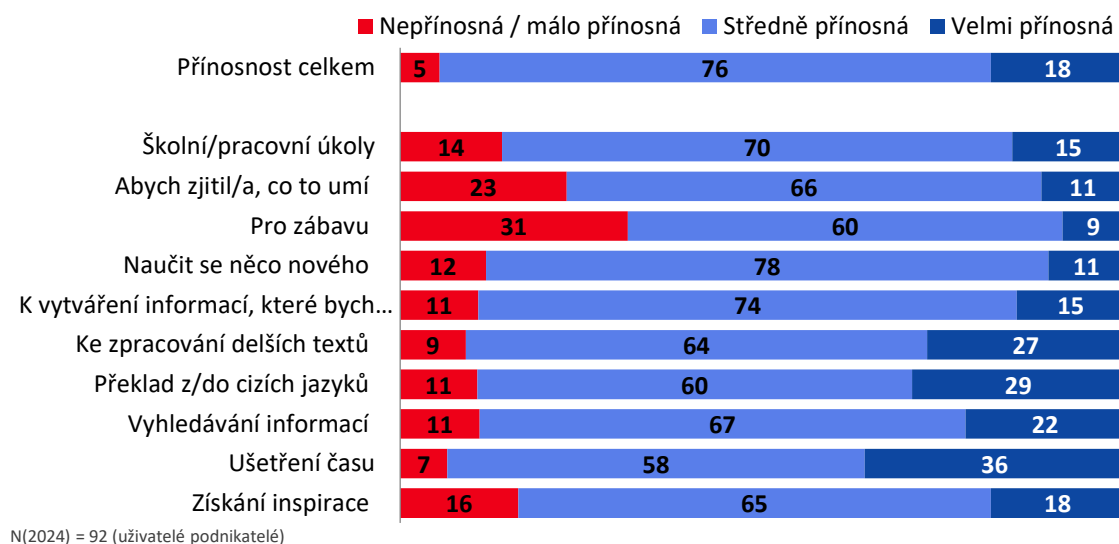
N(2024) = 963 (uživatelé)

⁸ Uživatelé AI odpovídali na škále 0 až 4 (viz graf) nejprve na otázku „Jak je umělá inteligence celkově přínosná pro Váš život?“, a následně odpovídali na otázku „A nyní, jak přínosné je pro Vás používání umělé inteligence v následujících oblastech?“, s uvedenými oblastmi: „Řešení školních či pracovních úkolů“, „Zjišťování, co to umí a co to zvládne“, „Zábava (koníčky, konverzace, hry atp.)“, „Zjišťování nebo učení se novým věcem“, „Vytváření informací, které bych si měl vytvořit sám“, „Zpracování a zjednodušování delších textů“, „Překlad z/do cizích jazyků“, „Rychlé vyhledávání informací“, „Ušetření času“ a „Získání inspirace“.

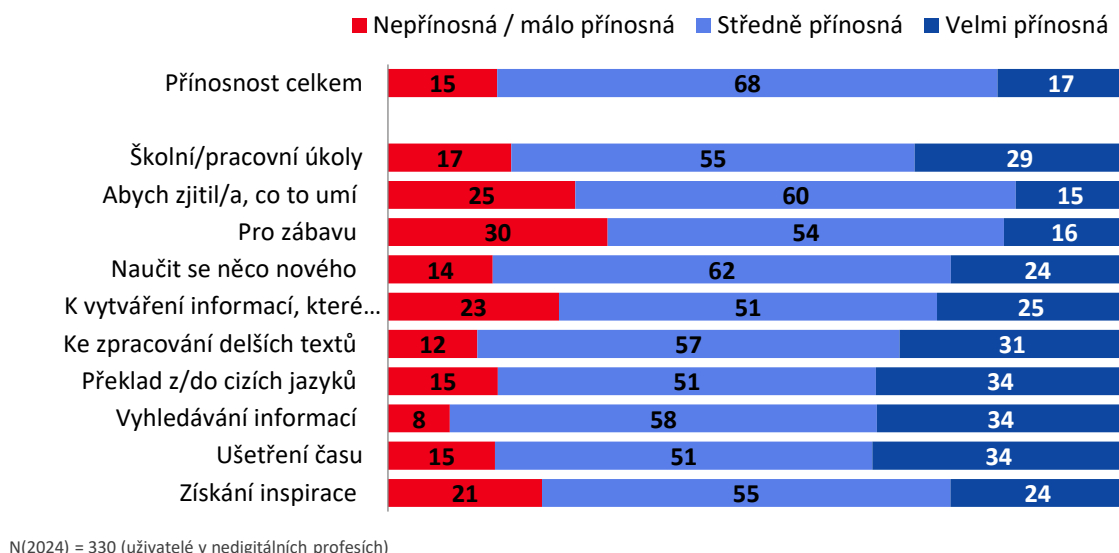
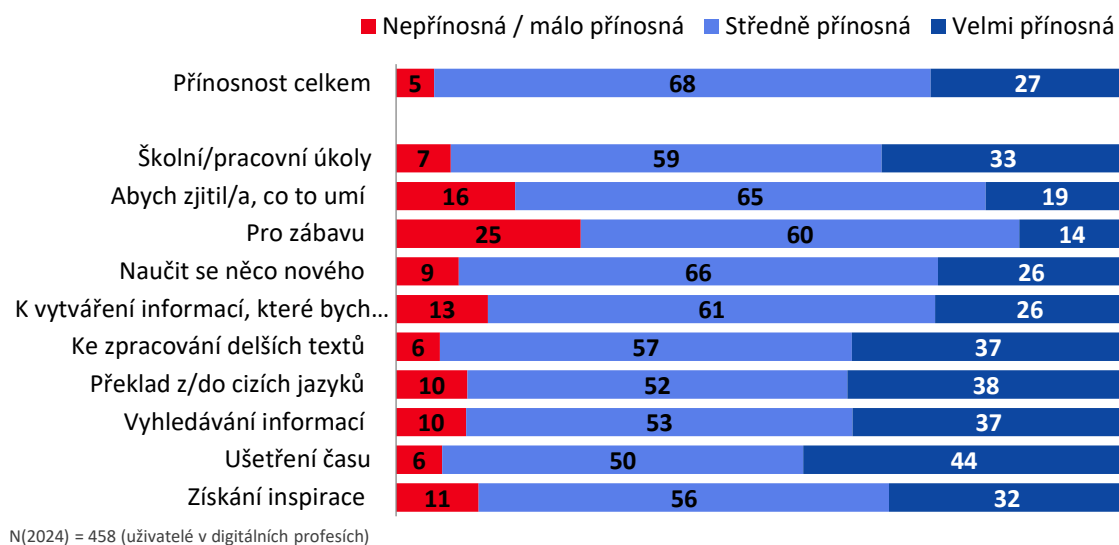
U studentů je hodnocení přínosnosti AI podobné jako v celkové populaci s výjimkou výrazně vyššího pozitivního hodnocení u využití ke školním úkolům a ke zpracování delších textů – čtři z deseti studentů-uživatelů hodnotí v těchto oblastech AI jako velmi přínosnou. Desetina studentů-uživatelů hodnotí AI jako jen málo přínosnou.

I když je nutné vzhledem k malému množství podnikatelů (a OSVČ) brát výsledky této skupiny s rezervou, zjištění indikují výrazně nižší hodnocení přínosnosti AI, zejména v oblasti využití k pracovním úkolům, učení se novým věcem a vyhledávání informací.

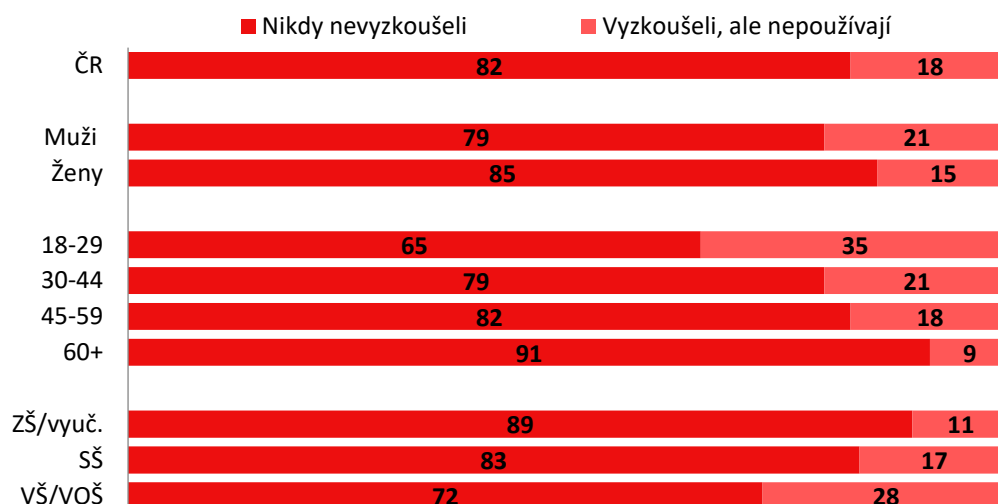
Uživatelé pracující v nedigitálních profesích vnímají přínos AI podobně jako je tomu u celé populace, v hodnocení celkové přínosnosti jsou však nejskeptičtější (15 % z nich vnímá AI jako celkově přínosnou nebo málo přínosnou). Uživatelé pracující v digitálních profesích hodnotí přínos AI naopak nejlépe ze sledovaných skupin – čtvrtina této populace vnímá AI jako obecně přínosnou pro jejich život. Průkazně vyšší hodnocení přínosu AI oproti běžné populaci je v úspoře času a v získání inspirace (7 %), v ostatních činnostech jsou rozdíly oproti běžné populaci pod hranicí statistické chyby.

VI. Neuživatelé generativní AI

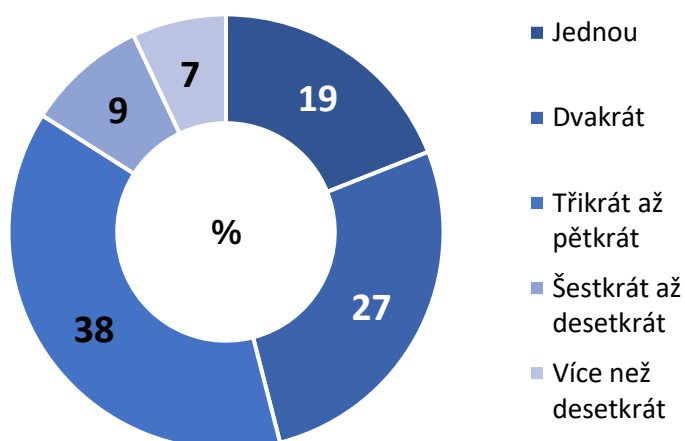
Množství odpadlíků⁹, kteří již AI někdy použili, a rozsah jejich zkušenosti s AI

Jedna pětina neuživatelů již AI vyzkoušela, přičemž tento podíl roste se vzděláním a klesá s věkem. U vysokoškolsky vzdělaných neuživatelů je tento podíl 28 % a ve věkové kategorii 18–29 let má s AI zkušenost dokonce třetina neuživatelů (!). Mezi muži a ženami nejsou v této otázce významné rozdíly. Mezi muži je o něco více těch, kdo AI vyzkoušeli, ale rozdíl je na hranici statistické průkaznosti a je vysvětlitelný silnějšími genderovými stereotypy a nižší vzdělaností u starších žen. Celkově platí, že věk a vzdělání jsou klíčové faktory, které zvyšují pravděpodobnost, že někdo AI alespoň jednou vyzkoušel, ale v současnosti ji nepoužívá.

N(2024) = 558 (neuživatelé; vzdělání bez studentů)

Zajímavé také je, že mezi neuživateli se zkušeností s užitím AI převažují ti, kteří ji v minulosti použili třikrát nebo vícekrát. Pouze pětina odpadlíků vyzkoušela AI jen jednou a pak už se k ní nevrátila.

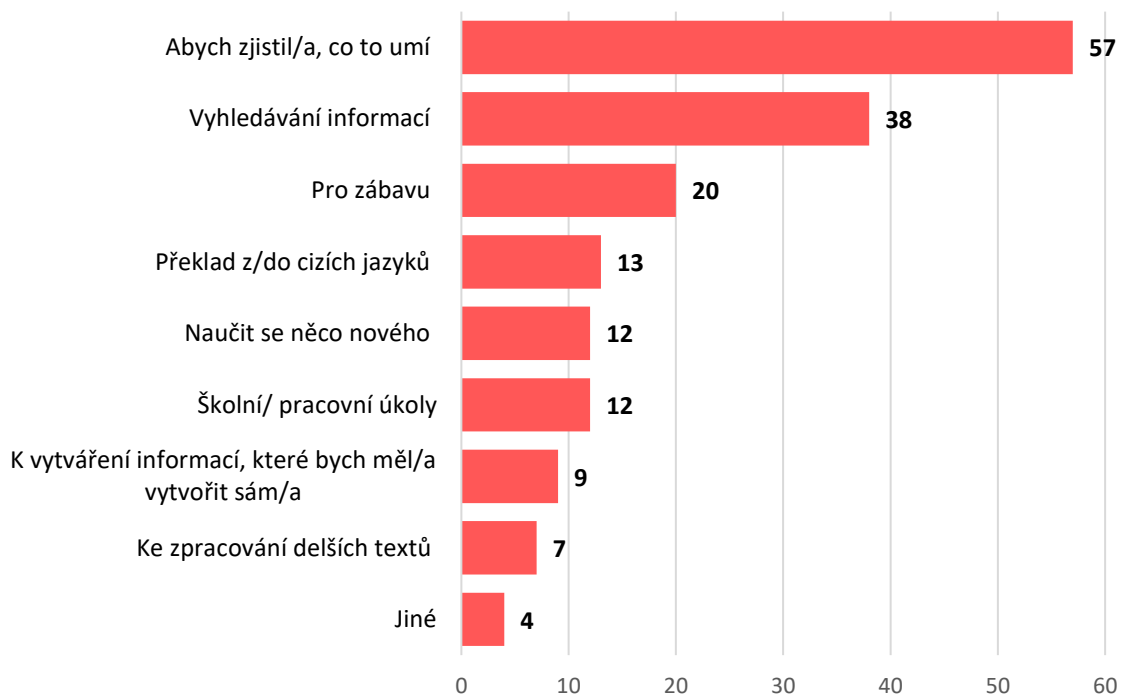

N(2024) = 99 (ti, kteří AI vyzkoušeli, ale už nepoužívají)

⁹ V souladu s předchozím ustáleným překladem anglického termínu „drop-out“ používáme termín „odpadlík“ pro označení těch, kdo si technologii vyzkoušeli nebo ji používali, v současnosti ji ale nepoužívají.

K čemu odpadlíci používali umělou inteligenci? (v %)

Neuživatelů, kteří uvedli, že již někdy v minulosti AI použili či používali, jsme se mj. zeptali, za jakým účelem (respondentům byl ukázán stejný seznam činností jako u zjišťování způsobů užívání u uživatelů s tím rozdílem, že jen vybírali všechny realizované činnosti). Více než polovina odpadlíků zjišťovala, co AI umí a dokáže, zhruba čtyři z deseti využili AI k vyhledávání informací a pětina ji využila pro zábavu (koníčky, konverzace atp.). Zajímavá je osmina uživatelů, která AI využila ke školním/pracovním úkolům, sebevzdělávání nebo překladu. Co však bylo důvodem, proč AI dále nepoužívají?

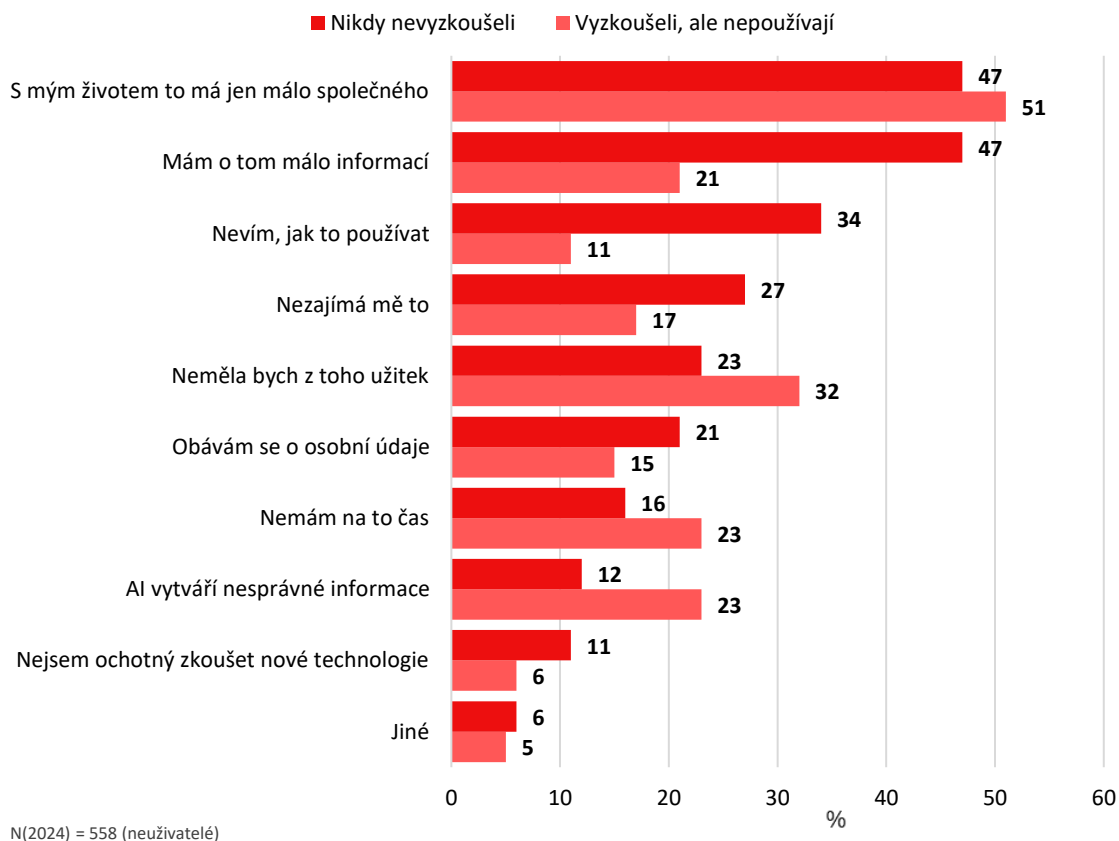
N(2024) = 99 (ti, kteří AI vyzkoušeli, ale už nepoužívají)

„A nyní prosím vyberte důvody, proč nepoužíváte umělou inteligenci jako je ChatGPT, Copilot, Gemini atp.“¹⁰ (v %)

Hlavní důvod pro neužívání generativní AI v ČR je nízká relevance pro každodenní život. Tento důvod uvedla polovina ne uživatelů, a to bez ohledu na předchozí zkušenost s touto technologií.

Pořadí dalších nejčastěji uváděných důvodů se ale již liší podle toho, zda respondent s AI zkušenost má, nebo nemá. Zatímco mezi odpadlíky dominují nízká užitečnost, nedostatek času a nedůvěra ve správnost výstupů, ti, kteří AI nikdy nevyzkoušeli, nejčastěji uvádějí nedostatek informací, technických dovedností a nezáměr.

Zajímavé je, že mezi odpadlíky čtyři pětiny nevedly, že mají málo informací, a jen desetina vybrala možnost „Nevím, jak to používat, připadá mi to moc složité“. To znamená, že zkušenost s AI snižuje vnímanou obtížnost užívání technologie, aniž by to však ústilo v její užívání.

¹⁰ Respondenti vybírali všechny platné důvody z následujícího seznamu: „Nejsem moc ochotný/á zkusit nové technologie“, „Neměl/a bych z toho velký užitek“, „S mým každodenním životem to má jen málo společného“, „Nemám na to čas“, „Nezajímá mě to“, „Generativní umělá inteligence často vytváří nesprávné informace“, „Mám obavy o to, jak by byly využity mé osobní údaje“, „Nevím, jak to používat, připadá mi to moc složité“, „Mám o tom málo informací“, „Jiné (uvedte: __)“.

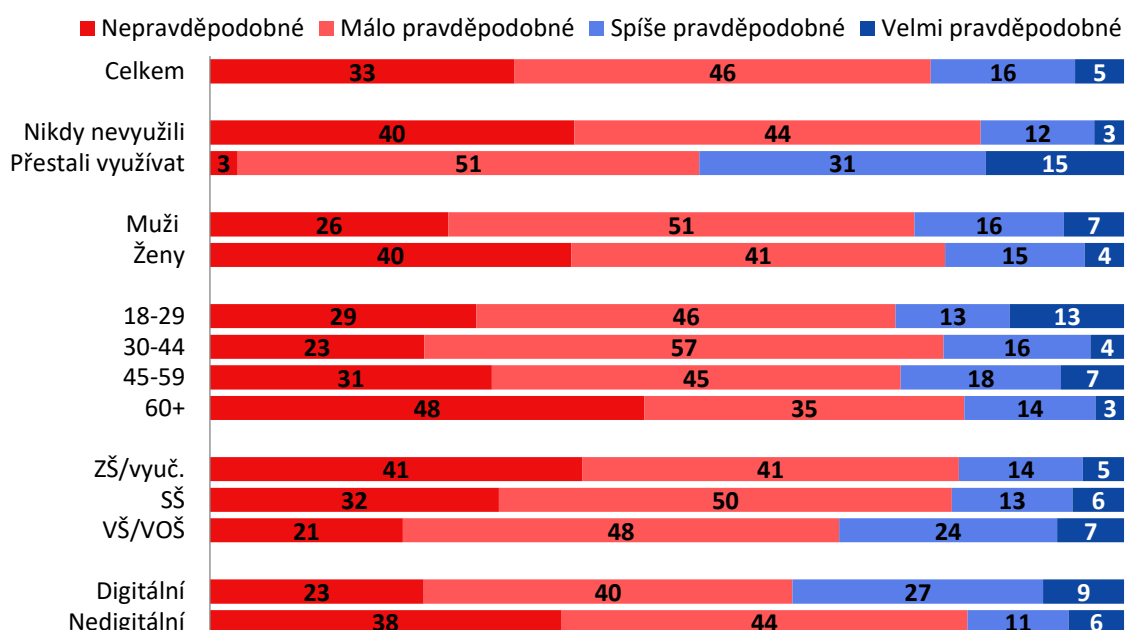
„Jak je pravděpodobné, že v příštích šesti měsících použijete umělou inteligenci jako je ChatGPT, Gemini (Bard), Copilot atp.?“ (v %)

Celkem pětina ne uživatelů připouštěla, že by mohla začít používat AI v příštích šesti měsících. Použití AI v nejbližších měsících považovala za nepravděpodobné třetina ne uživatelů, dalších 46 % ho vidělo jako málo pravděpodobné.

Největší ochotu k budoucímu využití AI vyjadřují bývalí uživatelé, z nichž 46 % považuje opětovné využití AI za pravděpodobné, zatímco mezi lidmi, kteří AI nikdy nevyzkoušeli, je to pouze 19 %. Druhou skupinou, z níž se v současnosti rekrutují nejčastěji noví uživatelé AI jsou lidé z digitálních profesí.

Při třídění podle věku lze spatřit dvě zajímavosti. Za prvé, nejvíce nových uživatelů se v době publikace této zprávy stále ještě rekrutuje z nejmladší věkové kategorie. Za druhé, až polovina ne uživatelů starších 60 let nevidí své budoucí užívání AI jako pravděpodobné. I když je u části ne uživatelů s vysokoškolským vzděláním patrná vyšší otevřenost vůči možnému užívání AI v budoucnu, vzdělání výrazně ovlivňuje zejména kategorii odpovědí „nepravděpodobné“.

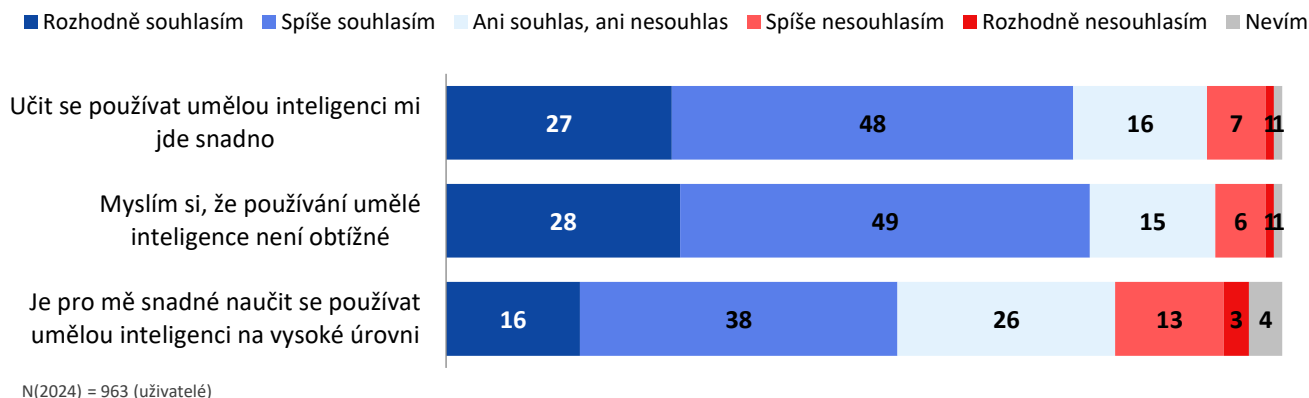
Celkově platí, že zkušenost s AI, vyšší vzdělání a práce v digitálních profesích zvyšují pravděpodobnost jejího budoucího využití, zatímco vyšší věk a nižší vzdělání souvisí s jejím odmítáním. Při [rozsaáhlejší analýze faktorů](#) záměru užívat AI se však ukázalo, že sociodemografika nemají na intenci užívat AI vliv. Jako rozhodující se ukázal mix následujících faktorů: sociální tlak prostředí na užívání AI, respondentova otevřenost vůči zkoušení novinek (inovativnost), vnímaná obtížnost užívání technologie, předchozí zkušenost s AI a vnímaná míra integrace AI do sociálního a pracovního prostředí respondenta.

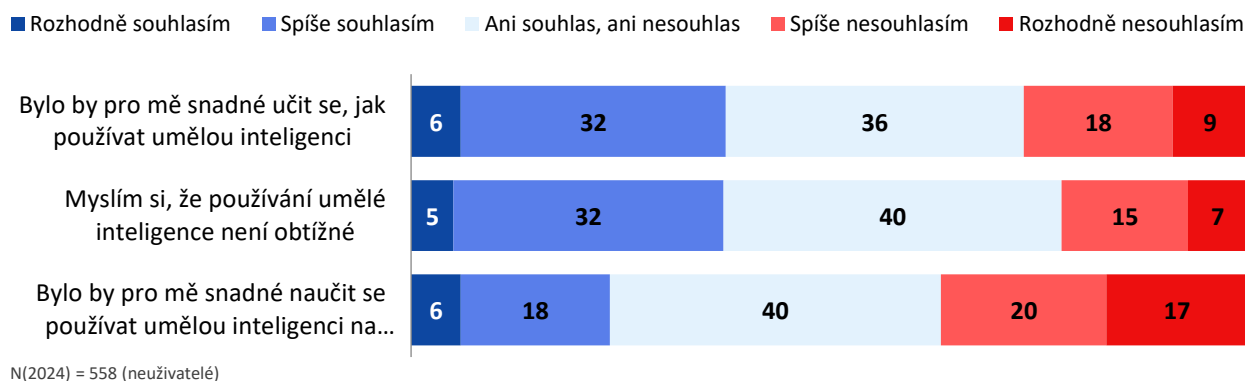
N(2024) = 558 (ne uživatelé)

VII. Vnímaná obtížnost užívání AI

Mezi uživateli AI převažuje pocit, že (učit se) používat AI není obtížné – tři čtvrtiny uživatelů souhlasí s tím, že jim používání AI jde snadno, a stejný podíl si myslí, že AI není obtížná na ovládní. 54 % uživatelů pak věří, že by se dokázali naučit AI používat na vysoké úrovni. Opačný názor zde vyjádřilo jen 16 % uživatelů.

U neuživatelů je situace odlišná – pouze čtyři z deseti neuživatelů si myslí, že by pro ně bylo snadné se AI naučit používat, opačný názor vyjádřilo 27 % neuživatelů. Nejistota je zde vyšší, přičemž u hodnocení vlastní schopnosti naučit se ovládat AI na vysoké úrovni je počet nesouhlasných odpovědí ještě vyšší (37 %).

Celkově se lze domnívat, že uživatelská zkušenost významně odbourává obavy z obtížnosti používání AI, zatímco mezi neživateli přetrvává častější přesvědčení, že naučit se AI ovládat je obtížné. K další analýze ale zůstává otázka, jakou roli hraje fakt, že současní neživatelé AI jsou současně lidé s nižšími digitálními dovednostmi.

Děkujeme všem respondentům, kteří se zúčastnili tohoto výzkumu a poskytli cenné informace, které nám umožňují lépe porozumět rozšíření a roli AI v české společnosti.

Zvláštní poděkování patří výzkumné komunitě World Internet Project, výzkumné agentuře NMS Market Research, která zajišťovala sběr dat, a Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, která výzkum podpořila v rámci specifického vysokoškolského výzkumu.

Informace o případných dalších analýzách z těchto dat budou postupně zveřejňovány na [webu Katedry sociologie FF UK](#).

V případě zájmu o další informace nebo spolupráci na budoucích vlnách tohoto výzkumu se prosím obraťte na kontaktní osobu [Petra Lupače](#).